

Համախմբված Ֆինանսական Հաշվետվություններին Կից Ծանոթագրություններ 31.12.14թ. դրությամբ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«ԱԿԲԱ-ԿՐԵԴԻՏ ԱԳՐԻԿՈՒ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ («Բանկը») խմբի Մայր կազմակերպությունն է։ Խումբը բաղկացած է Բանկից և դրա դուստր կազմակերպություններից («խումբ»)։

«ԱԿԲԱ-ԿՐԵԴԻՏ ԱԳՐԻԿՈՒ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ն հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն և հիմնվել է 1995թ. Գ3-ում, որպես կոոպերատիվ բանկ կոլեկտիվ սեփականության հիմունքներով և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն սկսած 2006թ. սեպտեմբերից։ Բանկը գործում է Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության համաձայն։ Բանկը գրանցվել է 1998թ. փետրվարի 17-ին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N70 արտոնագրային համարով։

Բանկի հիմնական գործունեությունը վարկավորումը և ավանդների ընդունումն է, ՀՀ-ում և արտերկրներ փոխանցումների և փոխարկման գործարքների իրականացումը, ինչպես նաև իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց արտաթուրքային և այլ բանկային ծառայությունների մատուցումը։

Բանկի գլխավոր գրասենյակը գտնվում է Երևանում, իսկ թվով 52 մասնաճյուղեր գտնվում են Երևանում և տարբեր շրջաններում։ Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ Բայրոցի 1 փող., Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն։ Բանկն 31.12.14թ դրությամբ ունի 1162 աշխատող։

Բանկի դուստր կազմակերպություններն են՝ «ԱԳԲԱ ԼԻԶԻՆԳ» ՓԲԸ և «ԱԿԲԱ ԲՐՈՔ» ՍՊԸ։

«ԱԳԲԱ ԼԻԶԻՆԳ» Վարկային կազմակերպությունը հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն և հիմնվել է 2003թ. Գ3-ում։ Կազմակերպությունը իրականացնում է ֆինանսական լիզինգի գծով գործառնություններ, ինչպես նաև մատուցում է ֆինանսական խորհրդատվություն և այլ ֆինանսական ծառայություններ։ Կազմակերպությունը գործում է Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության համաձայն և գրանցվել է 2003թ. ապրիլի 23-ին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N4 արտոնագրային համարով։ Բանկի ներդրումը «ԱԳԲԱ ԼԻԶԻՆԳ» Վարկային կազմակերպություն ՓԲԸ-ում կազմում է 54%։

«ԱԿԲԱ ԲՐՈՎ» ՍՊԸ-ն հիմնվել է 2004թ. Գ3-ում։ Կազմակերպությունը ծավալում է ապահովագրական գծով միջնորդական գործնեություն։ Կազմակերպությունը գործում է Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության համաձայն և գրանցվել է 2004թ. հուլիսի 29-ին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N4 արտոնագրային համարով։ Չնայած այն հանգամանքին, որ Բանկի ներդրումը «ԱԿԲԱ ԲՐՈՎ» ՍՊԸ-ում կազմում է 40%, համաձայն ՀՀՄԱ 27-ի այն համառվել է դուստր կազմակերպություն և համախմբվել այս ֆինանսական հաշվետվություններում։

«ԱԿԲԱ-ԿՐԵԴԻՏ ԱՐԻԿՈՒ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ն կատարել է ներդրում «ԱՍՈՒՆԴԻ-ԱԿԲԱ ԱՍԵԹ ՄԵՆԵՋՄԵՆԹ» ՓԲԸ ուն։ «ԱՍՈՒՆԴԻ-ԱԿԲԱ ԱՍԵԹ ՄԵՆԵՋՄԵՆԹ» ՓԲԸ-ն հիմնվել է 11.10.2013թ.-ին : «ԱՍՈՒՆԴԻ-ԱԿԲԱ ԱՍԵԹ ՄԵՆԵՋՄԵՆԹ» ՓԲԸ-ն ՀՀ ԿԲ տրված Թիվ 0002 Լիցենզիայի հիման վրա իրականացնում է ներդրումային ֆոնդերի կառավարման գործունեություն։ «ԱՍՈՒՆԴԻ-ԱԿԲԱ ԱՍԵԹ ՄԵՆԵՋՄԵՆԹ» ՓԲԸ-ի հիմնադիրներն են «ԱԿԲԱ ԿՐԵԴԻՏ ԱԳՐԻԿՈՒ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ը `49% և ֆրանսիական «Ամուճոյի» ԲԸ-ը՝ 51%մասնակցությամբ։ Համաձայն ՀՀՄԱ 28-ի Բանկի կատարած ներդրումը համարվել է ներդրում ատոցիացված կազամակերպությունում և ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացվել է առանձին տողով։

2 Գործարար միջավայր

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները։ Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում։ Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած գործարքներին։ Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտ տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով և միջազգային տնտեսական ճգնաժամի ազդեցությամբ։

Միջազգային տնտեսական ճգնաժամը հանգեցրեց ՀՀ համախառն ներքին արդյունքի, ինչպես նաև արտերկրից դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ։ Չնայած ՀՀ կառավարության և կենտրոնական բանկի կողմից իրականացված մի շարք կամխարգելիչ միջոցառումների, դեռևս առկա են անորոշություններ կապիտալի հասանելիության և ձեռք բերման արժեքի առումով՝ ինչպես հսմբի, այնպես էլ ցրա հանախորդների համար, և շուկայական ավելի խիստ ճնշման պայմաններում Հայաստանի տնտեսության, ինչպես նաև հսմբի վրա ճգնաժամի ազդեցության հետևանքները կարող են լինել նշանակալի։ Այնուամենայնիվ, քանի դեռ այս անորոշություններում առկա դատողություններն ու ենթադրությունները շատ են, ղեկավարությունը չի կարող վստահաբար հաշվարկել, թե ինչ չափով դրանք կարող են ազդեցություն ունենալ հսմբի ակտիվների և պարտավորությունների մնացորդային արժեքի վրա։

Հետևաբար, հսմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները չեն ճշգրտվել դրանց հնարավոր ազդեցությամբ։

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմքերը

3.1 Համապատասխանությունը

Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՀՀՄԱ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհուրդի (ՀՀՄԱԽ) կողմից և Սեկանաբանությունների հաստատված ֆինանսական Հաշվետվությունների Սեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՀՀՄԱԿ)։

3.2 Չափման հիմքերը

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա՝ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել։ Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված կամ պատմական արժեքով, բացառությամբ շինությունների, որոնք ներկայացվել են վերագնահատված գումարով։

Գործառնական և ներկայացման արժույթ

հսմբի գործառնական արժույթը դա այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է խումբը։ հսմբի գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), ջանքի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և հսմբի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը։ Խումբը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների պահանջներին համապատասխան։ Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են հսմբի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՀՀՄԱ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով։ Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ։ ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ։

3.3 Վերադասակարգում

Անորաժեշտության դեպքում համադրելի թվերը ճշգրտվել են ընթացիկ տարում ներկայացման փոփոխությունների հետ համադրելիությունն ապահովելու նպատակով։

3.4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություններ

Ընթացիկ տարում խումբն ընդունել է իր գործունեության համար համապատասխան և 2010թ. հունվարի 1-ից սկսվող ժամանակաշրջանի համար կիրառելի նոր և վերանայված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք հրապարակվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի («ՀՀՄԱԽ») և ՀՀՄԱՍԽ-ի Հաշվետվությունների Սեկնաբանման Հանձնաժողովի («ՀՀՄ») կողմից։ Այն ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք ունեցել են ազդեցություն Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ներկայացված են ստորև.

ՀՀՄԱ 7 (Փոփոխություն) «Դիամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն»

Փոփոխությունը մանրամասնորեն պարզաբանում է, որ որպես ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսք կարող է դասակարգվել միայն այն ծախսը, որի արդյունքում ակտիվ է ճանաչվում։ ՀՀՄԱ 7 (Փոփոխություն) կիրառվում է հետընթաց՝ 2010թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար։

ՀՀՄԱ 17 (Փոփոխություն) «Կարծակալություն»

ՀՀՄԱ 17-ի փոփոխությունը պարզաբանում է, որ, երբ վարձակալությունը ներառում է և՛ հող, և՛ շինություններ, կազմակերպությունը յուրաքանչյուր տարի դասակարգումը գնահատում է որպես ֆինանսական կամ գործառնական վարձակալություն առանձին-առանձին համաձայն ՀՀՄԱ 17 ստանդարտի 7-13 պարբերություններում նշված ընդհանուր դրույթների։ ՀՀՄԱ 17 (Փոփոխություն) կիրառվում է հետընթաց՝ 2010թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար։

3.5 Խմբի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել։

Սույնը վաղաժամկետ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը։

Դեկավարությունը կանխատեսում է, որ նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Խմբի կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվանից հետո առաջիկա ժամանակաշրջանում։ Այս պահին դեկավարության գնահատմամբ դրանց հնարավոր ազդեցությունը Խմբի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա էական չի կարող լինել։

ՀՀՄՍ 32 (Փոփոխություն)․ Ֆինանսական գործիքներ-ներկայացումն – թողարկված իրավունքների դասակարգում.

Փոփոխությունը ճշգրտում է ՀՀՄՍ 32 „Ֆինանսական գործիքներ-ներկայացումե-ը սահմանելով, որ արտարժույթով արտահայտված կապիտալի գործիքների ձեռքբերման իրավունքները, օպցիոնները կամ վարանտները հանդիսանում են (ոչ ածանցյալ) սեփական կապիտալի գործիքներ այն դեպքում, երբ կազմակերպությունն այդ իրավունքները, օպցիոնները կամ վարանտները տեղաբաշխում է առկա բաժնետերերի մեջ իրենց բաժնեմասերի դասերին համապատասխան և համանասնորեն։ Նախքան փոփոխությունը արտարժույթով արտահայտված իրավունքները չէին դասակարգվում որպես կապիտալի գործիքներ, այլ պահանջվում էր դրանք հաշվառել որպես ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ։ ՖՀՄՍ 32 (Փոփոխություն)-ը կիրառվում է հետընթաց 2010թ. փետրվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանի համար։

ՖՀՄՍՄ 4 (IFRIC)19. Ֆինանսական պարտավորությունների մարումը կապիտալի գործիքներով

Մեկնաբանությունը պարզաբանում է ընկերության կողմից հաշվապահական հաշվառման վարումն այն դեպքում, երբ ֆինանսական պարտավորության պայմանները վերաբանակցվում են և հանգեցնում են նրան, որ ընկերությունը թողարկում է կապիտալի գործիքներ կազմակերպության կրեդիտորին՝ ֆինանսական պարտավորությունն ամբողջությամբ կամ մասամբ մարելու նպատակով. Այն պահանջում է, որպեսզի օգուտը կամ վնասը ճանաչվեն ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, որը չափվում է ֆինանսական պարտավորության մնացորդային արժեքի և թողարկված կապիտալ գործիքների իրական արժեքի տարբերությամբ։ Եթե թողարկված կապիտալ գործիքների իրական արժեքը չի կարող արժանահավատորեն չափվել, ապա կապիտալի գործիքները պետք է չափվեն՝ մարված ֆինանսական պարտավորության իրական արժեքի չափով։ Չի ակնկալվում, որ այս մեկնաբանության կիրառումը կազդի Խմբի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա։

ՖՀՄՍ 1 (փոփոխություն) Սահմանափակ ազատում համեմատելի ՖՀՄՍ 7-ից. Բացահայտումներ առաջին անգամ կիրառողների համար

ՖՀՄՍ 1-ում կատարված փոփոխությունը թույլ է տալիս այն առաջին անգամ կիրառողներին ազատվել այն համադրելիներից, որոնք հասանելի են նրանց, ովքեր արդեն օգտագործում են ՖՀՄՍ-ները՝ բարելավումներ ֆինանսական գործիքների վերաբերյալ բացահայտումներն (ՖՀՄՍ 7 փոփոխություններ) առաջին անգամ կիրառելիս։ Ուժի մեջ է 2010թ. հուլիսի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար։

ՖՀՄՍ 7 (փոփոխություններ) Ֆինանսական ակտիվների փոխանցում

Փոփոխության նպատակն է օգնել ֆինանսական հաշվետվություններ օգտագործողներին գնահատելու ֆինանսական ակտիվների գծով բարդ փոխանցումների ռիսկայնությունը և այս ռիսկերի ազդեցությունը կազմակերպության ֆինանսական վիճակի վրա։ Պահանջվող լրացուցիչ բացահայտումները նախատեսված են տեղեկատվության տրամադրման համար, որոնք թույլ են տալիս օգտագործողներին

Հասկանալ ոչ անբողջապես ապաճանաչվող փոխանցված ֆինանսական ակտիվի և դրա հետ կապված պարտավորության միջև հարաբերությունը

Ուսհատել ամբողջապես ապաճանաչված ֆինանսական ակտիվներում հաշվետու կազմակերպության անընդիատ ներգրավվածության հետ կապված ռիսկերը և դրանց բնույթը

Այս փոփոխությունն ուժի մեջ է մտել 2010թ. հուլիսի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար։

ՀՀՄՍ 24 (վերափոխված) Կապակցված կողմերի բացահայտում

ՀՀՄՍ 24 (վերափոխված) ստանդարտը փոխարինում է 2003թ. -ին լույս տեսած ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» ստանդարտին։ Վերափոխված ստանդարտը պարզաբանում և պարզեցնում է կապակցված կողմերի սահմանումը և ազատում է կառավարության հետ կապված կազմակերպություններին բացահայտել կառավարության և կառավարության հետ կապված կազմակերպությունների հետ կատարված բոլոր գործառնությունների վերաբերյալ մանրամասն տեղեկատվությունը։ Վերափոխված ՀՀՄՍ 24 ստանդարտը ուժի մեջ է մտնում 2011թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար։ Վաղ կիրառումը, ամբողջական կամ մասնակի, թույլատրվում է։

ՖՀՄՍ 1 (փոփոխություն) Խիստ զեռճ և առաջին անգամ կիրառողների համար սահմանված ամսաթվերի հեռացում

ՀՀՄՍԽ-ն թողարկել է երկու սահմանափակ փոփոխություններ ՖՀՄՍ 1 «Ֆինանսական Դաշվետվությունների Սիջազգային Ստանդարտների առաջին անգամ կիրառում» նկատմամբ։ Առաջին փոփոխության համաձայն ֆիջսված ամսաթվի դրույթը «2004թ. հունվարի 1» փոխարինվում է «ՖՀՄՍ-ներին անցման ամսաթվով», այդպիսով չպարտավորեցնելով առաջին անգամ ՖՀՄՍ-ներ կիրառող կազմակերպություներին վերահաշվարկել ՖՀՄՍ-ներին անցման ամսաթվին նախորդող ժամանակաշրջանում կատարված գործառնությունները։ Երկրորդ փոփոխությունը տրամադրում է ցուցումներ, թե ինչպես տվյալ կազմակերպությունը պետք է ներկայացնի ֆինանսական հաշվետվությունները համաձայն ՖՀՄՍ-ների, այն ժամանակաշրջանից հետո, երբ կազմակերպություն ի վիճակի չէր կիրառել ՖՀՄՍ-ները, քանի որ վերջինիս գործառնական արտարժույթը ենթակա էր խիստ գնաճի։ Ուժի մեջ է մտնում 2011թ. հուլիսի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար։

ՀՀՄՍ 12 (փոփոխություն) Հիմքում ընկած ակտիվների վերականգնում

ՀՀՄՍԽ-ն թողարկել է սահմանափակ շրջանակներում փոփոխություններ ՀՀՄՍ 12 «Շահութախարկի» նկատմամբ, որոնք կիրառելի են միայն այն դեպքում, երբ կազմակերպությունն ընտրում է իրական արժեքի մոդելը
ՀՀՄՍ 40 «Ներդրումային գույք»-ում։ Փոփոխությունները ներկայացնում են հերթելի ենթաբաղաթյուն, որ նման հանգամանքներում ներդրումային գույքը ամբողջապես վերականգնվում է վաճառքի միջոցով։ Ուժի մեջ է մտնում 2012թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար։
ՖՀՄՍՄ 4 14 (փոփոխություն) «Նվազագույն ֆինանսավորման պահանջի կանխավճար»՝ թողարկված 2009թ. Օոյեմբերին

Փոփոխությունները ճշգրտում են ՖՀՄՍԿ 14-ի չկանխատեսված հետևանքը՝ «ՀՀՄՍ 19 – Սահմանափակում սահմանված հատուցումների ակտիվի նկատմամբ, նվազագույն ֆինանսավորման պահանջները և դրանց փոխազդեցությունը»։ Առանց փոփոխությունների, կազմակերպություններին չի թույլատրվում նվազագույն ֆինանսավորմանն ուղղված որոշ կամավոր կանխավճարներ ճանաչել որպես ակտիվ։ Սա չէր ենթադրվում այն ժամանակ, երբ թողարկվում էր ՖՀՄՍԿ 14-ը, իսկ փոփոխությունները լուծում են խնդիրը։ Փոփոխություններն ուժի մեջ են մտնում 2011թ. հունվարի 1-ին սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար։ Վաղաժամկետ կիրառումը թույլատրելի է։ Փոփոխությունները պետք է կիրառվեն հետընթաց ամենավաղ համեմատական տարեկան ժամանակաշրջանի համար։
ՖՀՄՍ 9 Ֆինանսական գործիքներ

ՀՀՄՍԽ-ն նպատակ ունի փոխարինել ՀՀՄՍ 39 «Ֆինանսական գործիքներ ճանաչումը և չափումը», ամբողջապես։ Փոխարինող ստանդարտը (ՖՀՄՍ 9) թողարկվում է փուլերով։ Մինչ այսօր, լույս են տեսել ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ճանաչման, դասակարգման, չափման և ապաճանաչման գլուխները։ Այս գլուխներն ուժի մեջ են մտնում 2013թ. հունվարի 1-ից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար։ Արժեզրկման մեթոդալոգիայի և հեջավորման հաշվառման հետ կապված գլուխները դեռ մշակման փուլում են։

Դեկավարությունը դեռ պետք է գնահատի այս փոփոխության հնարավոր ամբողջական ազդեցությունը Խմբի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա։ Այնուամենայնիվ, սկզբնական գնահատումներն այն են, որ փոփոխությունը կարող է ազդել Խմբի՝ իր վաճառքի համար մատչելի պարտքային ֆինանսական ակտիվների հաշվառման վրա, քանի որ ՖՀՄՍ 9 թույլատրում է իրական արժեքի փոփոխություններից օգուտների և վնասների ճանաչումը այլ համապարփակ եկամուտներում, միայն եթե դրանք վերաբերում են առևտրային նպատակներով չպահվող կապիտալի գործիքներում ներդրումներից։

Վաճառքի համար մատչելի պարտքային ներդրումների իրական արժեքի փոփոխություններից օգուտը կամ վնասը, օրինակ, կճանաչվի ուղղակիորեն ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում։ Ընթացիկ հաշվետու ժամանակաշրջանում, օրինակ, Խույնըը ճանաչել է նման 47,032 հազար ՀՀ դրամի օգուտը այլ համապարփակ եկամուտներում։ Միաժամանակ, կլինեն ֆինանսական ակտիվների միայն երկու դասեր՝ չափվող միայն անորտիզացված արժեքով և իրական արժեքով։

Տարեկան բարեփոխումներ 2010թ. համար (ուժի մեջ է մտել 2010թ. հուլիսի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո)

ՀՀՄՍԽ-ն թողարկել է 2010 թվականի ՖՀՄՍ բարեփոխումները։ Այս փոփոխությունների մեծ մասը ուժի մեջ են մտնում 2010թ. հուլիսի 1-ին կամ 2011թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար։ 2010թ. բարեփոխումները փոփոխում են որոշ դրույթներ ՖՀՄՍ1, ՖՀՄՍ 34, ՖՀՄՍ 7, ՀՀՄՍ1, ՀՀՄՍ 27, ՀՀՄՍ 34 և ՖՀՄՍՄ 413-ում։ Խմբի առաջնային գնահատումները ցույց են տալիս, որ 2010թ. փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Խմբի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա, բացառությամբ ֆինանսական գործիքների բացահայտման պահանջների, որոնք մեղմացնում են բացահայտման ենթակա հետևյալ պահանջները.

ֆինանսական ակտիվների մնացորդային արժեքները, որոնք այլ կերպ կլինեին ժամկետանց կամ արժեզրկված, որոնց ժամկետները վերանայվել են

վարկային ռիսկի առավելագույն չափը ֆինանսական գործիքների համար, որոնց մնացորդային գումարը լավագույնն է ներկայացնում վարկային ռիսկի առավելագույն չափը

ժամկետանց կամ արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների գծով վերցրած գրավների իրական արժեքի գնահատումը և նկարագրությունը

4 Դաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Դաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Ֆինասական հաշվետվությունների համախմբում

Պոստը Գրուսայի

Դուստր կազմակերպությունները, որոնց նկատմամբ Խուսըը կարող է տնօրինել ծայրի իրավունք տվող բաժնետոմսերի կեսից ավելին կամ այլ կերպ վերահսկում է այդ ընկերության գործունեությունը, համախմբվում են: Դուստր կազմակերպությունների հաշվետվությունները համախմբվում են, երբ վերահսկումը փոխանցվում է Խմբին և բացառվում են համախմբումից, երբ դադարում է վերահսկելու հնարավորությունը:

Բոլոր ներխմբային

Բոլոր ներխմբային գործառնությունները, հաշվարկների մնացորդները կամ չիրացված հատույթը բացառվում են: Բացառվում է նաև չիրացված վնասը, մինչև ձեռք չի բերվում հանոզվածություն փոխանցված ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ: Անհրաժեշտության դեպքում, դուստր կազմակերպությունների հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը փոփոխվել է Խմբի կողմից ընդունված քաղաքականությանը համապատասխանեցնելու նպատակով:

Չեռք բերման

Չեռք բերման ժամանակ, Դուստր կազմակերպության ատիվները, պարտավորություններն ու պայմանական պարտավորությունները չափվում են ձեռք բերման օրվա դրությամբ իրական արժեքով: Չեռք բերման արժեքի և ձեռք բերված գուտ ակտիվների դրական տարբերությունը հաշվառվում է որպես գուրվիլ: Եթե ձեռք բերման արժեքը փոքր է ձեռք բերված դուստր կազմակերպության գուտ ակտիվների իրական արժեքից, ապա տարբերությունը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների վերաբերյալ հաշվետվությունում ձեռք բերման ժամանակաշրջանում: Չվերահսկվող մասնակցությունը հաշվառվում է ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի համապատասխան չափով: Դետազայում, չվերահսկվող մասնակցությանը գերազանցող ցանկացած վնաս վերագրվում է Մայր Կազմակերպության բաժնեմասին: Մայր Ընկերության բաժնետերերին հասանելիք բաժնետիրական կապիտալը և չվերահսկվող մասնակցության հասանելիք գուտ եկամուտը արտացոլվում են առանձին տողերով հաշվեկշռում և ֆինանսական արդյունքների վերաբերյալ հաշվետվությունում:

4.2 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Խուսը և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Խմբից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամուտի ճանաչումը:

Տոկոսային եկամուտներ

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակներով պահվող կամ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող` իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս» օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե ֆինանսական

Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կրողստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը` նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Կոմիսիոն և այլ եկամուտներ

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են` ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հինականում ճանաչվում են հաշվեզրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պրոտֆեյի, այլ կառավարական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմանների համապատասխան:

Շահաբաժիններից

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Խմբի` վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է:

Զուտ առևտրային

Զուտ առևտրային եկամուտը ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը, տոկոսներից, շահաբաժիններից և արտարժուքային տարբերություններից գոյացող բոլոր եկամուտները և ծախսերը: Զուտ առևտրային եկամուտը ներառում է նաև արտարժույթի առջ ու վաճառքից գուտ եկամուտը կամ ծախսը:

4.3 Արտարժույթի փոխարկում

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության գուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված վաճառքի համար մատչելի դրամային արժեթղթերի իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերությունների միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են կապիտալում:

Պատմական արժեքով

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժուքային հողվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժուքային հողվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հողվածների, ինչպիսին են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող` իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսերը, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հողվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ վաճառքի համար մատչելի դասակարգված բաժնետոմսերը, ընդգրկվում են կապիտալի վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվության գուտ առևտրային եկամուտ հոդվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից գուտ եկամուտ տողում:

4.4 Դարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է` հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչ համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացնելը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է մուտավոր թվերի վրա: Դարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Դետաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Դարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Չետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բառառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գուղձիլիի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա։

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները։ Չետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույթով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա։

Չետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ առաջանում են նաև այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են դուստր, ասոցիացված կամ համատեղ կազմակերպություններում ներդրումներից, բացի այն դեպքերից, երբ ժամանակավոր տարբերությունների իրացման ժամկետները կառավարվում են մայր կազմակերպության կողմից, և հավանական է, որ դրանք մոտ ապագայում չեն իրացվի։

ԳՂ-ում բանկերն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են մաս այլ հարկեր։ Այդ հարկերը ներառված են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ ծախսերում։

4.5 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ԳՂ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոնացված գումարների) և այլ բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկ կարճ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի։

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամոռտիզացված արժեքով։

4.6 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնկանոն գործունեության ընթացքում Խոււմբն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամանակաշրջանների համար բացված ավանդային հաշիվներ և փոխատվություններ։ Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը։ Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Խմբի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում։ Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով։

4.7 Ֆինանսական գործիքներ

Խոււմբը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ։ Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական բնույթ կրող առք ու վաճառքների դեպքում դրանք ձևակերպվում են գործարքի օրվա ամսաթվով։ Սովորական բնույթ կրող ձեռք բերումների դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը հետագայում պետք է չափվի իրական արժեքով,

պայմանագրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակամիջոցում այն հաշվառվում է նույն սկզբունքով, ինչ որ ձեռք բերված գործիքների դեպքում։

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների։

Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների (ներառված նաև առևտրային նպատակներով պահվող գործիքները), հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը։ Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով։

Խմբի կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների, ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ, վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ։ Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Խմբի ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա հաշվի առնելով ձեռքբերման նպատակները։ Ակտիվների հետագա վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո։

Ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Այս կատեգորիայում հաշվառվում են առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները։ Ֆինանսական ակտիվը հաշվառվում է այս կատեգորիայում, եթե այն ձեռք է բերվում կարճ ժամկետում վաճառքի նպատակով կամ եթե այդպես է որոշվում ղեկավարության կողմից ճշված ակտիվի ձեռք բերման պահին։

Իր բնկանոն գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, Խոււմբը հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օպցիոններ։ Բոլոր ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող և դրանց հաշվառումը իրականացվում է ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք վերաչափվում են իրական արժեքով։ Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշումներով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործոճներ։ Դրական իրական արժեք ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն։ Նշված գործառնություններից արդյունքները հաշվառվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից կամ արտարժուքային գործառնություններից շահույթ կամ վնաս, կախված ածանցյալ գործիքների բնույթից։

Այլ ֆինանսական գործիքների բաղադրիչ՝ հանդիսացող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես առանձին ածանցյալ գործիքներ, եթե դրանց գծով ռիսկերը և առանձնահատկությունները խիստ կապված չեն հիմնական պայմանագրի ռիսկերից և առանձնահատկություններից, և հիմնական պայմանագիրը չի հաշվառվում իրական արժեքով՝ ճշգրտվող ֆինանսական արդյունքներով։ Ներառված ածանցյալ գործիքը հանդիսանում է բարդ ֆինանսական գործիքի բաղադրիչ, որը ներառում է ինչպես հիմնական բաղադրիչը, այնպես էլ ածանցյալ բաղադրիչը, ինչի արդյունքում որոշ դրամական հոսքեր հիմնական գործիքի և ինքնուրույն ածանցյալ գործիքի փոփոխվում են նույն ձևով։

Ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, երբ.

Այդպես վարվելը զգալիորեն կնվազեցնի չափման անհամապատասխանությունները, որոնք կառաջանային, եթե կապված՝ ածանցյալ գործիքները համարվեին առևտրական նպատակներով պահվող, իսկ հիմք հանդիսացող ֆինանսական գործիքները հաշվառվեին ամորտիզացված՝ գումարով, ինչպես վարկերը կամ հաճախորդներին և բանկերին տրվող կանխավճարները, կամ պարտքային արժեթղթերի տեսքով թողարկված արժեթղթեր։

Որոշ ներդրումներ, ինչպես օրինակ կապիտալի գործիքներում կատարված ներդրումները, որոնք փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային քաղաքականության համաձայն՝ հաշվառվում են իրական արժեքով և կառավարչական անձնակազմին հաղորդվում են այդ արժեքով, համարվում են՝ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, և

Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր

Ֆիքսված մարման ժամկետով արժեթղթերը դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, երբ Խոււմբը հաստատապես մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել այդ ներդրումները մինչև դրանց մարման ժամկետի լրանալը։ Եթե Խմբի կողմից իրականացվում է մարման ժամկետին ոչ մոտ ակտիվների եական գումարի վաճառք, ապա ամբողջ դասը վերադասակարգվում է որպես վաճառքի համար մատչելի։ Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած դրանց գծով արժեզրկումից պահուստները։

Ֆինանսական գործիքները, ինչպես պարտքային արժեթղթերը, որոնք պարունակում են մեկ կամ ավելի բաղադրիչ ածանցյալ գործիքներ, որոնք եականդուեն ազդում են դրամական հոսքերի վրա, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող։

Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր

Ֆիքսված մարման ժամկետով արժեթղթերը դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, երբ Խոււմբը հաստատապես մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել այդ ներդրումները մինչև դրանց մարման ժամկետի լրանալը։ Եթե Խմբի կողմից իրականացվում է մարման ժամկետին ոչ մոտ ակտիվների եական գումարի վաճառք, ապա ամբողջ դասը վերադասակարգվում է որպես վաճառքի համար մատչելի։ Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած դրանց գծով արժեզրկումից պահուստները։

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են խմբի կողմից ուղղակիորեն պարտապահին դրան տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրությամ։

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները։ Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում։ Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են անորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը։ Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխատվությունները հաշվառվում են անորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից։ Դաճախորդներից։ Դաճախորդներից տրված վարկերի ու փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով։

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ներդրումներ

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումները պարտքային, ինչպես նաև կապիտալի գործիքներում կատարված այն ներդրումներն են, որոնք խուճը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով, և որոնք կարող են վաճառվել իրացվելիությամ կարիքների բավարարման համար, ինչպես նաև տոկոսադրույքներում, փոխարժեքներում կամ բաժնետոմսերի գներում փոփոխությունների դեպքում։ Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները նախնական ճանաչումից հետո հաշվառվում են իրական արժեքով։ Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած շահույթն ու վնասը վերագրվում է սեփական կապիտալին մինչև ֆինանսական ակտիվի օտարումը կամ արժեզրկումը, որի դեպքում կապիտալում ճանաչված շահույթը կամ վնասը վերածնակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում։ Անեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում։ Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիքների գծով շահաբաժինները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ խուճը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները։

Ակտիվ ֆինանսական շուկաներում գործող ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին բորսային փակման պահին այդ ակտիվի գծով գնանշվող գինն է։ Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքը որոշվում է գնային մոդելների կամ գեղչված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով։ Դախառակ դեպքում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած արժեզրկումից պահուստների գումարները։

4.8 Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով խուճքն իրականացնում է արժեզրկման գնահատում ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի համար։

Անորտիզացված արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խուճքը արժեզրկվում է և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեզրկման մասին՝ որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ծախսային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել։

Արժեզրկումից կորուստի օբյեկտիվ վկայության գոյությունը որոշվում է որոշ չափանիշներով, որոնք վկայում են, որ վարկառուն կամ վարկառուների խուճքն ունեն զգալի ֆինանսական թվկարություններ (օրինակ կապիտալի նորմատիվ, գուտ եկամտի և վաճառքների հարաբերակցություն), առկա են տոկոսագումարները և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների, վարկային համածածկության կամ պայմանների խախտումներ, գրավի արժեքի նվազում, հավանակաճուրթյուն, որ կլիճի սմանկացում կամ այլ ֆինանսական վերականգնակերպում և կա տեղեկատվություն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափելի նվազման վերաբերյալ՝ կապված տնտեսական պայմանների փոփոխություններով, որոնք ազդում են վարկառուի և չվճարումների վրա։

Խուճքը սկզբից գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես եական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես եական չեն։ Անհատական գնահատման արդյունքում արժեզրկման օբյեկտիվ գոյությունը հաստատելուց կամ ժխտելուց հետո ակտիվները դասակարգվում են վարկային ռիսկի մնանատիպ բճույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով։ Այն ակտիվները, որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ձևակրվել են արժեզրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում։

Երբ առկա է վկայություն անորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ, արժեզրկման պահուստի գումարը որոշվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով գեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն։ Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, արժեզրկումից ծախսը արտացոլվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում։ Եթե վարկը կամ մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումն ուճի փոփոխական տոկոսադրույք, ցամկացած արժեզրկումից ծախս չափելու համար գեղչման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է։ Խուճքը կարող է արժեզրկումը չափել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը։

Ապահովված ֆինանսական ակտիվների դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքը ներառում է գրավների իրացումից փոխհատուցվող գումարները, համած գրավի ձեռքբերման և իրացման ծախսերը, անկախ նրանից, թե գրավը կփոխանցվի խմբին, թե ոչ։

Ապահովված ֆինանսական ակտիվների դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքը ներառում է գրավների իրացումից փոխհատուցվող գումարները, համած գրավի ձեռքբերման և իրացման ծախսերը, անկախ նրանից, թե գրավը կփոխանցվի խմբին, թե ոչ։

Ֆինանսական ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկումը խմբային է գնահատված, որոշվում են խմբում գտնվող ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի և նմանատիպ ակտիվների պատմական ծախսերի պրակտիկայի հիման վրա։ Վերջինս ճշգրտվում է ընթացիկ տեսանելի տեղեկատվությամբ, որպեսզի արտացոլվեն ներկա պայմանները, որոնք չեն ազդել այն ժամանակահատվածուն, որի վրա հիմնված է պատմական ծախսերի պրակտիկան, և պատմական ժամանակաշրջանում ներկայում գոյություն չունեցող պայմանների հետևանքները չեզոքացնելու նպատակով։

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով, ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են խմբի ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում վարկային ռիսկի բճութագրիչները, ինչպես՝ ակտիվի տեսակը, արդյունաբերական ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետանց կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ։

Ֆինանսական ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկումը խմբային է գնահատված, որոշվում են խմբում գտնվող ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի և նմանատիպ ակտիվների պատմական ծախսերի պրակտիկայի հիման վրա։ Վերջինս ճշգրտվում է ընթացիկ տեսանելի տեղեկատվությամբ, որպեսզի արտացոլվեն ներկա պայմանները, որոնք չեն ազդել այն ժամանակահատվածուն, որի վրա հիմնված է պատմական ծախսերի պրակտիկան, և պատմական ժամանակաշրջանում ներկայում գոյություն չունեցող պայմանների հետևանքները չեզոքացնելու նպատակով։

Ակտիվների խմբերի ապագա դրամական հոսքերում փոփոխությունների գնահատականը պետք է արտացոլի և համապատասխան լինի դրանց հետ կապված տեսանելի տվյալների ժամանակաշրջանից ժամանակաշրջան փոփոխությունների հետ (օրինակ՝ փոփոխություններ գործազրկության դրույքներում, գույքի գինի, վճարումների կարգավիճակի կամ խմբում կորուստների հավանականությունը մատնանշող այլ գործոնների և կորուստների ծավալների մեջ)։ Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդալոգիան և վարկածները պարբերաբար վերանայվում են խմբի կողմից՝ կորուստների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու համար։

Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն օգտագործվել են կամ փոխանցվել խմբին։ Եթե հաջորդող տարում, գնահատված արժեզրկման ծախսը ավելանում կամ նվազում է արժեզրկման ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեզրկման ծախսը ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստի գումարը ճշտելով։ Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին։

Վերանայված վարկեր

Որտեղ հնարավոր է, խուճքը փորձում է վերանայել վարկերը, քան բռնագանձել գրավը։ Սա կարող է հանգեցնել վճարումների երկարածգումների և վարկի մարման նոր պայմանների մասին համածայնության։ Երբ վարկի պայմանները վերանայված են, վարկն այնև չի համարվում ժամկետանց։ Դեկավարությունը շարունակաբար վերանայում է վերանայված պայմաններով վարկերը, համոզվելու համար, որ բոլոր համածայնությունները պահպանված են և որ ապագա վճարումները կկատարվեն։ Վարկերը շարունակում են մնալ արժեզրկման անհատական կամ խմբային գնահատման առարկա՝ օգտագործելով վարկի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը։

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Երբ վաճառքի համար մատչելի ակտիվն արժեզրկվում է, ապա նրա արժեքի (նվազեցված մարուների և ամորտիզացիայի գումարներով) և ընթացիկ իրական արժեքի տարբերությունը, բացառությամբ նախկինում ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված արժեզրկումից գումարների, կապիտալից վերածնակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում։

Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստների հակադարձում ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի կատարվում։ Վաճառքի համար մատչելի պարտքային գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստների հակադարձումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, եթե ակտիվի իրական արժեքի բարձրացումը օբյեկտիվորեն կարելի է համարել հետագա իրադարձությունների արդյունք, որոնք կատարվել են կորուստը ֆինանսական արդյունքներով ճանաչելուց հետո։

4.9 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ.

վերանում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը,

Խումբը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամողջությամբ և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին փոխանցման համաձայնագրի համաձայն,

և Խումբը կամ (ա) փոխանցում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, այլ փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը։

Եթե Խումբը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա ակտիվը հաշվառվում Խմբի շարունակվող մասնակցության համապատասխան ֆինանսական ակտիվում։ Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև, ապա այդպիսի մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ ակտիվի հաշվեկշռային արժեք կամ Խմբի կողմից փոխհատուցվելիք առավելագույն գումար։

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի դուրսգրված վաճառքի և/կամ գնման օպցիոնի ձև (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Խումբը կարող է հետ գնել փոխանցվող ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված դուրսգրված վաճառքի օպցիոնի (ներառյալ դրամային և նման պայաններով օպցիոնները), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցվող ակտիվի իրական արժեքը կամ օպցիոնի կատարման գինը։

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ այն մարվում է, չեղյալ է համարվում կամ լրացել է դրա ուժի մեջ մնալու ժամկետը։

Փոխառուի փոխատուի միջև պարտքային գործիքների փոխանակումը, որոնց պայմաններն էակամորեն տարբերվում են միմյանցից, կամ կատարվում է գործող պարտքային գործիքի պայմանների էական փոփոխություն, իրենից ներկայացնում է հին պարտքի մարում, որը պետք է հանգեցնի այդ պարքի ապաճանաչմանը և նոր պարտքային գործիքի ճանաչմանը, իսկ տարբերությունը համապատասխան հաշվեկշռային հաշվի հետ ձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում։

4.10 Ռեպո և հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր

Չետզնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործարքներ։ Չետզնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ուճի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Չետզնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշիռային հոդված։ Չանապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կամ հաճախորդների նկատմամբ հաշիվներում։

Չետվաճառքի պայմանով գնված արժեթղթերը («հակադարձ ռեպո») չեն ճանաչվում հաշվապահական հաշվեկշռում, իսկ տրամադրված գումարները հաշվառվում են որպես պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ։

Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեզրվում են հետզնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը։

4.11 Որպես գրավ տրված և ստացված արժեթղթեր

Արժեթղթերով գործարքները հիմնականում ապահովվում են արժեթղթերով կամ կանխիկ դրամով։ Արժեթղթերի փոխանցումը մյուս կողմին արտացոլվում է հաշվեկշռում, միայն եթե փոխանցվում են նաև ռիսկերը և օգուտները կապված սեփականության իրավունքի փոխանցման հետ։ Վճարված կամ որպես գրավ ստացված կանխիկը գրանցվում է որպես ակտիվ կամ պարտավորություն։

Ձեռքբերված արժեթղթերը չեն ճանաչվում հաշվեկշռում մինչև դրանց օտարումը երրորդ կողմին, որի դեպքում նշված արժեթղթերի վերադարձման գծով պարտավորությունը ճանաչվում է իրական արժեքով որպես առևտրական նպատակներով պարտավորություն, իսկ գնման և վաճառքի տարբերությունը հաշվառվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «Ձուտ առևտրային եկամուտ» հոդվածում։

4.12 Վարձակալություն

Ֆինանսական վարձակալություն – Խումբը որպես վարձատու

Ֆինանսական վարձակալության սկզբում Խումբը ֆինանսական վարձակալությամբ տրամադրած ակտիվները հաշվառում է ներդրումների զուտ գումարով։ Այս գործառնությունները ներկայացվում են որպես հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ։ Ֆինանսական եկամուտը ճանաչվում է վարձակալության ընթացքում այնպես, որ ապահովի ամփոփոխ պարբերական դրույք վարձակալության շրջանակներում չմարված զուտ ներդրումների նկատմամբ։ Սկզբնական ուղակի ծախսերը ներառվում են ստացվելիք գումարների սկզբնական ճանաչման ժամանակ։

Գործառնական վարձակալություն – Խումբը որպես վարձակալ

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն։ րծառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում։

4.13 Չիմնական միջոցներ

Չիմնական միջոցները ներկայացված են իրական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ։ Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը։ Գողը հաշվառվում է իրական արժեքով և ուճի անսահմանափակ օգտակար ծառայության ժամկետ և, հետևաբար, չի ամորտիզացվում։ Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Շենքեր	20	5
Չամակարգիչներ և կայի միջոցներ	5	20
Տրանսպորտային միջոցներ	5	20
Այլ հիմնական միջոցներ	5	20

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և անորտիզացվում են գծային հիմունքով վարձակալման ժամկետի և հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետներից նվազագույնով։ Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները հաշվառվում են փաստացի ծախսերի և արժեզրկումից կորուստների տարբերությամբ։ Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո ակտիվները փոխանցվում են հիմնական միջոցներին և հաշվառվում են իրենց մնացորդային արժեքով։ Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում ըսնի դեռ պատրաստ չեն օգտագործման համար։

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին։ Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ հավանական է, որ դրանց շնորհիվ ապագա տնտեսական օգուտները՝ ավելի շատ, ըան ակնկալվում էր առկա ակտիվի նորմատիվային ցուցանիշների սկզբնական գնահատումից, կիսուն դեպի կազմակերպություն։ Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում։

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում։

Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի աճը արտացոլվում է կապիտալում՝ հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է ֆինանսական արդյունքներում տվյալ ակտիվի գծով նախկինում ճանաչված վերագնահատումից վնասը. այս դեպքում վերագնահատումից աճը նույնպես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում։ Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի նվազումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է նախկինում տվյալ ակտիվի գծով կապիտալում ճանաչված վերագնահատումից աճը։

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում։

Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի աճը արտացոլվում է կապիտալում՝ հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է ֆինանսական արդյունքներում տվյալ ակտիվի գծով նախկինում ճանաչված վերագնահատումից վնասը. այս դեպքում վերագնահատումից աճը նույնպես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում։ Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի նվազումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է նախկինում տվյալ ակտիվի գծով կապիտալում ճանաչված վերագնահատումից աճը։

Վերագնահատված զոււմարով հաշվառվող հիմնական միջոցների իրացման դեպքում, իրացված հիմնական միջոցների համապատասխան դասի վերագնահատման պահուստում վերագրված զոււմարը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին։
4.14 Գուղվիլ և ոչ նյութական ակտիվներ
Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրից, արտոնագրերից և այլն։
Ձեռք բերված որոշելի ակտիվների, պարտավորությունների և պայմանական պարտավորությունների զուտ իրական արժեքում հսնրի բաժնեմասը գերազանցող ձեռք բերման արժեքի մեծությունը ճանաչվում է որպես գուղվիլ։ Եթե այն բացասական է (բացասական գուղվիլ), այն անմիջապես ճանաչվում է տարվա արդյունքներում։ Փոխանակման օրվա դրությամբ ձեռք բերված զուտ ակտիվներում բաժնեմասի մնացորդային արժեքի նկատմամբ հավելյալ ներդրման արժեքի մեծությունը ճանաչվում է որպես չվերահսկվող բաժնեմասի ձեռք բերումից առաջացած գուղվիլ։
ուղվիլը չափվում է սկզբնական արժեքով՝ հանած արժեզրկումից կուտակված կորուստները։ Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով։ Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները։ Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ։ Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 1-ից 10 տարվա ընթացում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ։ Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և

Անորոշ օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները չեն ամորտիզացվում, սակայն յուրաքանչյուր տարի գնահատվում են արժեզրկման առումով՝ անհատապես կամ առանձին դրամաստեղծ միավորի համար։ Անորոշ օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները յուրաքանչյուր տարի հսկվում են հիմնավորելու համար ըրանց հաշվառման շարունակականությունը նշված դասում։
Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ։

4.15 Վաճառքի համար պահվող ակտիվներ

Ոչ ընթացիկ ակտիվները դասակարգվում են վաճառքի համար պահվող, երբ հաշվեկշռային արժեքը ենթակա է փոխհատուցման ոչ թե դրանց հետագա շահագործման, այլ վաճառքի միջոցով։
Դրանց վաճառքը ենթադրվում է իրականացնել վաճառքի համար պահվող դասակարգումից հետո մեկ տարվա ընթացքում։

Վաճառքի համար պահվող դասակարգված ոչ ընթացիկ ակտիվները ճանաչվում են հաշվեկշռային արժեքի կամ իրական արժեքի՝ հանած վաճառքի ծախսերը, նվազագույնով։ Եթե վերջինս ավելի փոքր է, ըան հաշվեկշռային արժեքը, ապա ճանաչվում է արժեզրկումից կորուստ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում։
Իրական արժեքի հանած վաճառքից ծախսերը, հետագա ցանկացած աճ ճանաչվում է միայն տվյալ ակտիվի նախկինում արժեզրկված զոււմարների չափով։

4.16 Շնորհներ

Ակտիվներին վերաբերող շնորհները ներառվում են այլ պարտավորություններում և կրեդիտագրվում են եկամուտներին գծային մեթոդով՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում։

4.17 Ներգրավված միջոցներ

Ներգրավված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կառավարության և կենտրոնական բանկի, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ համած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը։
Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրավված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույթի մեթոդը։ Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում։

4.18 Կենսաթոշակներ

Խմբում, աշխատակիցների աշխատավարձի հիման վրա հաշվարկված որոշակի տոկոսը Հայաստանի Հանրապետության պետական կենսաթոշակային համակարգին փոխանցելուց բացի, այլ հատուկ կենսաթոշակային հիմնադրամ չի ձևավորվում։
Նշված համակարգին հատկացումների հետ կապված ծախսերը արտացոլվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում այն ժամանակաշրջանում, որին դրանք վերաբերվում են։

4.19 Ֆինանսական երաշխիքներ

Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերը այն պայմանագրերն են, որոնք՝ պահանջում են, որ երաշխիքը տրամադրողը փոխհատուցի երաշխիքը ստացողին կոնկրետ պարտապանի կողմից պարտքային գործիքի ժամկետներին համաձայն վճարումները ժամանակին չկատարելու պատճառով վերջինիս կողմից կրած վնասների դիմաց։
Նման ֆինանսական երաշխիքներ տրամադրվում են բանկերին, ֆինանսական և այլ կազմակերպություններին հաճախորդների վարկերը, օվերդրաֆտները և այլ բանկային գործիքները ապահովելու նպատակով։

Ֆինանսական երաշխիքները ֆինանսական հաշվետվություններում սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ «Այլ պարտավորություններ»-ում՝ որպես կոմիսիոն վճար։
Սկզբնական ճանաչումից հետո Խումբը յուրաքանչյուր երաշխավորության տակ պարտավորությունը չափում է ամորտիզացված վճարից և երշխավորության արդյունքում առաջացած ցանկացած ֆինանսական պարտավորություն լուծելու համար անհրաժեշտ ելքերի լավագույն գնահատումից առավելագույնով։

4.20 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Խումբն ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այլ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտականության զոււմարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել։

4.21 Բաժնետիրական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելաձեճ:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշիռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշիռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Մինչև հաշվապահական հաշվեկշիռի ամսաթիվը հայտարարված կամ հաշվապահական հաշվեկշիռի ամսաթվից հետո, բայց մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

4.22 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը հաշվեկշռում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ հսնքի ղեկավարությունը կատարի կաևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրույթյանը ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հինգ են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով մշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Դուստր կազմակերպությունների ֆինանսական հաշվետվությունների համախմբումը հունքի ֆինանսական հաշվետվություններում, երբ մասնակցությունը դուստրի կապիտալում ցածր է կամ համասար 50%

Չնայած այն հանգամանքին, որ հունքի ներդրումը «ԱԿԲԸ ԲՐՈԿ» ՍՊԸ-ում կազմում է 40%, համաձայն ՀՀՄՍ 27-ի, այն հանդիսանում է այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում դուստր կազմակերպություն, քանի որ հունքը վերահսկում է դրա գործունեությունը:

Ներդրումային արժեթղթերի դասակարգում

հսնքի ներդրումային արժեթղթերը ներառում են ՀՀ ԿԲ, պետական և ոչպետական պարտատոմսերը, ոչպետական բաժնետոմսերը: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ հունքը դասակարգում է արժեթղթերը որպես ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող ֆինանսական ակտիվներ, մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվներ և վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ, որոնք իրական արժեքի ճշգրտումն իրականացվում է կապիտալում: Փոխկապակցված կողմերի հետ գործառնություններ հունքն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ փոխկապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական պայմաններով: Թոժող շուկայի բացակայության դեպքում հունքը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ մնամատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա:

Վարկերի և այլ փոխառությունների գծով արժեզրկումից պահուստներ

հունքը գնահատում է խնդրահարույց վարկերը և փոխառությունները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի համար՝ պարզելու համար, թե արդյոք անհրաժեշտ է արժեզրկման պահուստ ձևավորել ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Մասնավորապես, ղեկավարության դատողությունն անհրաժեշտ է ապագա դրամական հոսքերի գումարը և պարբերականությունը գնահատելու համար, երբ անհրաժեշտ է պահանջվող պահուստի չափը որոշել: Նման գնահատումները հիմնված են որոշ գործոնների շուրջ ենթադրությունների վրա և ներկա արդյունքները կարող են տարբեր լինել՝ հանգեցնելով պահուստում հետագա փոփոխությունների:

Նշանակալի վարկերի և փոխառությունների համար անհատական ստեղծված հատուկ պահուստներից բացի, հունքը նաև ստեղծում է արժեզրկման խմբային պահուստներ, այն ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն պարունակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր: Սա հաշվի է առնում այնպիսի գործոնների ազդեցությունը, ինչպիսիք են վատթարացումը երկրի ռիսկում, արդյունաբերության մեջ և տեխնոլոգիական հնացումը, ինչպես նաև բացասալից կառուցվածքային թուլությունները կամ դրամական հոսքերի նվազումները:

Կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումների արժեզրկում

հունքը համարում է կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումն արժեզրկված, երբ դրա իրական արժեքի նվազումը եական է կամ կրում է երկարատև բնույթ: Որոշելու համար եական է կամ երկարատև նվազումը՝ հունքը կատարում է որոշակի դատողություններ: Այդ դատողությունները կատարելիս, այլ գործոնների հետ մեկտեղ, հունքը հաշվի է առնում նաև բաժնետոմսերի գնի փոփոխականությունը: Բացի դրանից, արժեզրկումը հնարավոր է, երբ առկա են ապացույցներ, որ վատացել է ֆինանսական վիճակը տվյալ կազմակերպության, արդյունաբերության կամ ճյուղի, որտեղ կատարվել է ներդրում, կատարվել են փոփոխություններ տեխնոլոգիաներում և գործառնական կամ ֆինանսական դրամական հոսքերում:

6.«Ձուռն տոկոսային և մնամատիպ եկամուտներ»

<i>Տոկոսային և մնամատիպ եկամուտներ</i>	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Ֆինանսական կազմակերպություններում տեղաբաշխված ավանդներից և վարկերից	419,121	1,052,445
Տոկոսային եկամուտ հաճախորդներին տրված վարկերից և փոխառություններից	27,725,879	26,742,255
Տոկոսային եկամուտ պարտքային արժեթղթերից	519,647	822,448
Տոկոսային եկամուտ «Ռեպո» պայմանագրերից	70,998	97,874
Այլ տոկոսային եկամուտներ	22,989	60,251
<i>Ընդամենը</i>	<i>28,758,634</i>	<i>28,775,273</i>

<i>Տոկոսային և մնամատիպ ծախսեր</i>	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Տոկոսային ծախսեր բանկի ընթացիկ հաշիվներից, բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրաված ավանդների և վարկերի դիմաց	6,697,567	7,206,527
Տոկոսային ծախսեր հաճախորդների ժամկետային ավանդների և ընթացիկ հաշիվների դիմաց	6,901,996	5,871,230
Տոկոսային ծախսեր բանկի կողմից թողարկված արժեթղթերի դիմաց		
Տոկոսային ծախսեր «Ռեպո» պայմանագրերի դիմաց	76,155	

Այլ տոկոսային ծախսեր	232	126,818
Ընդամենը	13,675,950	13,204,575

Զուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	15,082,684	15,570,698
---	-------------------	-------------------

7. «Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր»

Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Դրամարկղային գործառնություններից	165,073	129,115
Հաշվարկային ծառայություններից	1,052,923	1,001,415
Երաշխիքներից, հոժարագրերով, ակրեդիտիվներով, հավատարմագրային կառավարման գործառնություններից	67,306	
Ֆինանսական լիզինգի գծով վճարներ		18,179
Վճարային քարտերի սպասարկումից	1,554,254	1,534,714
Այլ կոմիսիոն վճարներ	235,526	30,662
Ընդամենը	3,075,081	2,714,085

Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Հաշվարկային գործառնություններից/փոխանցումներից	87,781	100,275
Դրամարկղային գործառնություններ	48,127	29,122
Վճարային քարտերով գործառնություններ	882,023	912,814
Այլ կոմիսիոն վճարներ	298,287	2,763
Ընդամենը	1,316,218	1,044,974

Ստացված զուտ կոմիսիոն և այլ վճարներ	1,758,863	1,669,111
--	------------------	------------------

8. Զուտ եկամուտ առևտրային գործառնություններից

	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Արտարժույթի առջ ու վաճառքից ստացված զուտ եկամուտ	1,335,599	1,158,096
Արտարժույթի վերագնահատումից ստացված զուտ եկամուտ	549,829	-147,370
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների առջ ու վաճառքից զուտ եկամուտ, այդ թվում՝		
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունից զուտ եկամուտ		
Առևտրային նպատակով պահվող ներդրումների առջ ու վաճառքից զուտ եկամուտ	140,631	
Առևտրային նպատակով պահվող ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունից զուտ եկամուտ	-536,662	235,797
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորների և հուշադրամների առջ ու վաճառքից ստացված զուտ եկամուտ		
Թանկարժեք մետաղների վերագնահատումից ստացված ձուլակտորների և հուշադրամների վերագնահատումից ստացված զուտ եկամուտ		
Ընդամենը	1,489,398	1,246,523

8.1. Այլ գործառնական եկամուտներ

	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների օտարումից ստացված զուտ եկամուտներ	-15,594	7,603
Եկամուտներ ստացված տույժերից և տուգանքներից	1,710,070	914,602
Հիմնական միջոցների վերագնահատումից եկամուտ		
Ֆակտորինգից, ակրեդիտիվներից ստացված եկամուտներ	1,766,289	72,281
Այլ եկամուտներ	198,254	171,358
Ընդամենը	3,659,019	1,165,844

9. Ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստի կատարված զուտ մասհանումներ

	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Վարկերի և հաճախորդներին փոխատվությունների գծով	14,661,134	1,454,669
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների գծով	0	0
Այլ ակտիվներ գծով	78,335	17,159
<u>Ընդամենը</u>	14,739,469	1,471,828

Բանկերի նկատմամբ պահանջների գծով

	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Մնացորդը ժամակաշրջանի սկզբին		
Մասհանում		
Վերադարձ		
Դուրսգրում		
Մնացորդը ժամակաշրջանի վերջին		

Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով

	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Մնացորդը ժամակաշրջանի սկզբին		
Մասհանում		
Վերադարձ		
Դուրսգրում		
Մնացորդը ժամակաշրջանի վերջին		

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գծով

	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Մնացորդը ժամակաշրջանի սկզբին	8,560,208	2,641,820
Մասհանում	14,661,134	1,454,669
Վերադարձ	1,061,429	1,323,103
Դուրսգրում	-9,583,618	-1,759,349
Մնացորդը ժամակաշրջանի վերջին	14,699,153	3,660,243

Ներդրումներ գծով

	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Մնացորդը ժամակաշրջանի սկզբին	17,394	17,394
Մասհանում		
Վերադարձ		
Դուրսգրում		
Մնացորդը ժամակաշրջանի վերջին	17,394	17,394

Այլ ակտիվների գծով

	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Մնացորդը ժամակաշրջանի սկզբին	13,808	30,759
Մասհանում	78,335	17,159
Վերադարձ	189,245	19,244
Դուրսգրում	-248,385	-32,711
Մնացորդը ժամակաշրջանի վերջին	33,003	34,451

Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով

	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Մնացորդը ժամակաշրջանի սկզբին		
Մասհանում		

Վերադարձ		
Դուրսգրում		
Մնացորդը ժամակաշրջանի վերջին		

10. Ընդհանուր վարչական ծախսեր

	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Աշխատավարձ	5,887,114	6,523,013
Սոցիալական ապահովագրության վճարներ		
Նյութական ակտիվների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	138,292	92,116
Գործուղման ծախսեր	149,386	171,568
Տրանսպորտի, կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	355,503	359,753
Վարձակալության գծով ծախսեր	262,636	62,972
Հարկեր, (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	599,398	782,602
Խորհրդատվական և այլ ծառայությունների գծով ծախսեր	47,194	33,731
Անվտանգության գծով ծախսեր	580,687	463,714
Գրասենյակային ծախսեր	181,801	209,740
Ուսուցման ծախսեր	9,434	9,909
Ապահովագրություն	118,994	97,626
Ընդամենը	8,330,439	8,806,744

10.1 Այլ գործառնական ծախսեր

	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Գովազդի ծախսեր	809,180	563,815
Վճարված տուգանքներ	2,395	9,877
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների անորոշագին ծախսեր	1,683,363	1,546,286
Ինկասացիայի գծով ծախսեր	123,221	117,944
Ավանդների ապահովագրության գծով ծախսեր	37,793	125,341
Այլ ծախսեր	584,190	422,616
Ընդամենը	3,240,142	2,785,879

11 «Վերահսկվող միավորներում ներդրումներից զուտ շահույթ/վնաս»

<i>Վերահսկվող միավորներում ներդրումներից զուտ եկամուտ</i>	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Ասոցիացված կազմակերպություններում ներդրումներից	(119,430)	(7,515)
Համատեղ վերահսկվող միավորներում ներդրումներից		
Դուստր բանկերում ներդրումներից		
Այլ դուստր ընկերություններում ներդրումներից		
Ընդամենը	(119,430)	(7,515)

12. «Շահութահարկի գծով ծախս»

	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Շահութահարկի գծով ծախս	25,786	1,644,863
Տվյալ ժամանակաշրջանում ճանաչված՝ նախորդ ժամանակաշրջանների ընթացիկ հարկի ճշգրտումները		4,509
Դեմոնստրացիայի հարկի գծով ծախս	163,090	(65,621)
Ընթացիկ շահութահարկ	188,876	1,583,751

Հարկ է նշել, որ հաշվետու ժամանակաշրջանում շահութահարկի գծով ծախսը իրենից ներկայացնում է միայն դուստր ընկերությունների շահութահարկի գծով ծախսերը:

ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկը.

	Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի դրությամբ	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված	Սեփական կապիտալում ճանաչված	Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ
--	--	--------------------------------------	--------------------------------	--

Հետաձգված հարկային ակտիվներ, այդ թվում՝	230,722	(166,274)	0	64,448
Հիմնական միջոցներ				0
Հաճախորդներին տրված վարկեր և այլ փոխատվություններ	146,483	(149,744)		(3,261)
Ակտիվներին վերաբերվող շնորհներ	0	1,889		1,889
Այլ պարտավորությունների գծով	84,239	(18,419)		65,820
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ, այդ թվում՝	(980,690)	3,184	50,513	(926,993)
Պայմանական պարտավորություններ	(33,935)	(8,225)	0	(42,160)
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ և այլ ակտիվներ	(64,385)	11,409		(52,976)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և այլ փոխատվություններ	0			0
Հիմնական միջոց	(698,798)		9,687	(689,111)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	(183,572)		40,826	(142,746)
Զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն	(749,968)	(163,090)	50,513	(862,545)

«Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ»

	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Հաշվետու ժամանակաշրջանի զուտ շահույթ հարկումից հետո	(4,625,072)	4,999,086
Սովորական բաժնետոմսերի քանակ	2,500	2,500
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ	(1,850)	2,000

13 «Կանխիկ դրամական միջոցներ»

<u>13.1 Կանխիկ դրամական միջոցներ, դրանց համաժողովրդական և մնացորդներ ԳՀ կենտրոնական բանկում</u>		Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
1	Կանխիկ դրամական միջոցներ	5,649,028	5,944,973
2	Պրամական միջոցների այլ տեղաբաշխումներ	3,996,083	3,909,563
3	Թղթակցային հաշիվներ ԳՀ ԿԲ-ում	42,970,695	35,224,043
4	Ավանդային հաշիվներ ԳՀ ԿԲ-ում		
5	Ղեկնացված միջոցներ ԳՀ ԿԲ-ում	510,000	510,000
6	Հաշվեգրված տոկոսներ ԳՀ ԿԲ-ում թղթակցային հաշիվներից և ավանդներից		
	Ընդամենը	53,125,806	45,588,579
	<i>Պրամական միջոցների հոսքերում ներառված կանխիկ դրամական միջոցներ և հաշիվներ ԳՀ ԿԲ-ում</i>	<i>52,615,806</i>	<i>45,078,579</i>
	<i>Այլ բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ (Ծանոթ 14)</i>	<i>37,639</i>	<i>17,199,303</i>
	Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համաժողովրդական	52,653,445	62,277,882

14 «Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ»

Ընթացիկ հաշիվներ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
ԳՀ բանկերում	37,639	47,830
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերում	8,242,377	16,329,489
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերում	822,804	821,984
Հաշվեգրված տոկոսներ	182	
Ընդամենը	9,103,002	17,199,303
Միջբանկային վարկեր և ավանդներ, այլ պահանջներ		
ԳՀ ԿԲ-ում՝		
վարկեր և ավանդներ		
Ֆատկորինգ		
Ֆինանսական լիզինգ		
ոեպո (հետզման) պայմանագրեր		
այլ		
ԳՀ բանկերում՝	11,899,906	3,957,783

վարկեր և ավանդներ	11,809,108	3,447,783
Ֆակտորինգ		
ֆինանսական լիզինգ		
ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր		
ակրեդիտիվներ և բանկային երաշխիքներ		
այլ	90,798	510,000
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերում՝	2,944,065	5,107,801
վարկեր և ավանդներ	2,849,820	4,867,680
Ֆակտորինգ		
ֆինանսական լիզինգ		
ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր		
ակրեդիտիվներ և բանկային երաշխիքներ		
այլ	94,245	240,121
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերում	281,161	25,728
վարկեր և ավանդներ		
Ֆակտորինգ		
ֆինանսական լիզինգ		
ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր		
ակրեդիտիվներ և բանկային երաշխիքներ		
այլ	281,161	25,728
Այդ թվում՝ հաշվեգրված տոկոսներ	109,477	28,811
Ընդամենը	24,337,611	26,319,426
Բանկերի նկատմամբ պահանջների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)		
Զուտ պահանջներ բանկերի նկատմամբ	24,337,611	26,319,426

<i>Ֆինանսական կազմակերպություններում վարկեր և ավանդներ, այլ պահանջներ</i>		
ԴԴ ֆինանսական կազմակերպություններում՝	47,496	478,630
վարկեր և ավանդներ	47,496	
Ֆակտորինգ		
ֆինանսական լիզինգ		
ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր		465,514
ակրեդիտիվներ և բանկային երաշխիքներ		
այլ		13,116
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող ֆինանսական կազմակերպություններում՝	85,692	66,535
վարկեր և ավանդներ		
Ֆակտորինգ		
ֆինանսական լիզինգ		
ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր		
ակրեդիտիվներ և բանկային երաշխիքներ		
այլ	85,692	66,535
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող ֆինանսական կազմակերպություններում	45,552	3,312
վարկեր և ավանդներ		
Ֆակտորինգ		
ֆինանսական լիզինգ		
ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր		
ակրեդիտիվներ և բանկային երաշխիքներ		
այլ	45,552	3,312
Այդ թվում՝ հաշվեգրված տոկոսներ	102	1,831
Ընդամենը	178,842	550,308

Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)		
Ձուտ պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	178,842	550,308
Ձուտ պահանջներ բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	24,516,453	26,869,734

15. Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվներ

Պետական արժեթղթեր	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
ՀՀ պետական արժեթղթեր, այդ թվում՝	-	-
գանձապետական պարտատոմսեր		
կենտրոնական բանկի պարտատոմսեր		
այլ		
ԲԲԲ- (Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող երկրների պետական արժեթղթեր, այդ թվում՝	-	-
գանձապետական պարտատոմսեր		
կենտրոնական բանկի պարտատոմսեր		
այլ		
ԲԲԲ- (Բաա3) -ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող երկրների պետական արժեթղթեր	-	-
գանձապետական պարտատոմսեր		
կենտրոնական բանկի պարտատոմսեր		
այլ		
Ընդամենը պետական արժեթղթեր	-	-

ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր

	ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված	չցուցակված
Ա-ԱՅ/ և բարձր վարկանիշ ունեցող թողարկողի	-	-	-	-
երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ				
կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ				
ավանդային հավաստագրեր				
կապիտալի գործիքներ				
այլ				
Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից «Գ -» և բարձր վարկանիշ ստացած թողարկողի	-	-	-	-
երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ				
կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ				
ավանդային հավաստագրեր				
կապիտալի գործիքներ				
այլ				
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի	-	-	-	-
երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ				
կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ				
ավանդային հավաստագրեր				
կապիտալի գործիքներ				
այլ				
Ընդամենը ՀՀ ոչ պետական առևտրային նպատակով պահվող արժեթղթեր	-	-	-	-
Այլ երկրների ոչ պետական արժեթղթեր				
	ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված	չցուցակված

Ա-/Ա3/ և բարձր վարկանիշ ունեցող թողարկողի	-	-	-	-
երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ				
կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ				
ավանդային հավաստագրեր				
կապիտալի գործիքներ				
այլ				
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի	-	-	-	-
երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ				
կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ				
ավանդային հավաստագրեր				
կապիտալի գործիքներ				
այլ				
Ընդամենը այլ երկրների ոչ պետական առևտրային նպատակով պահվող արժեթղթեր	-	-	-	-
Առևտրային նպատակով պահվող այլ ֆինանսական ակտիվներ				
Վարկեր, ֆակտորինգ, դեբիտորական պարտքեր	-	-	-	-
Ա-/Ա3/ և բարձր վարկանիշ ունեցող վարկառուների				
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող վարկառուների				
Հիփոթեկ				
Սպառողական վարկեր				
Այլ				
Ածանցյալ գործիքներ	149,303	-	-	-
ֆյուչերս				
ֆորվարդ				
օպցիոն				
սվոպ	149,303			
այլ				
Ընդամենը	149,303	-	-	-
Ընդամենը առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվներ	149,303	-	-	-

փոխատվություններ»

<u>Տրված վարկեր և այլ փոխատվություններ</u>	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Վարկեր, այդ թվում	152,334,868	146,628,409
ՀՀ կառավարությանը	-	-
տեղական ինքնակառավարման մարմիններին	-	-
հիփոթեքային		
Վարկային գծեր և օվերդրաֆտներ	18,765,911	13,845,173
Ֆակտորինգ	7,591,142	4,311,253
Ֆինանսական լիզինգ	8,885,895	7,774,381
Հետգնման պայմանագրեր	-	-
Ակրեդիտիվներ և բանկային երաշխիքներ	26,583	-
Այլ	45,259	17,477
Այդ թվում հաշվեգրված տոկոսներ	1,249,729	2,663,018
Ընդամենը վարկեր	187,649,658	172,576,693
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ժամադր. 7)	(8,119,397)	(3,294,214)
Ընդամենը զուտ վարկեր	179,530,261	169,282,479

Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ վարկային պորտֆելում հաճախորդներին տրված արժեզրկված (չաշխատող) վարկերի և փոխատվությունների կառուցվածքը	Հաշվետու ժամանակաշրջանի գումար/քանակ	Նախորդ ժամանակաշրջանի գումար/քանակ
---	--------------------------------------	------------------------------------

Վարկեր և փոխառություններ,	187,649,658	172,576,693
որից արժեզրկված (չաշխատող) վարկեր և փոխառություններ, այդ թվում՝	20,563,359	452,718
ժամկետանց	1,662,573	510,971
վերածնակերպված	-	-
վերաֆինանսավորված	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ	(8,119,397)	(3,294,214)
Ընդամենը զուտ վարկեր և փոխառություններ	179,530,261	169,282,479

Տրամադրված վարկերի և փոխառությունների վերլուծություն ըստ հաճախորդների	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Պետական ձեռնարկություններ	17,058	20,071
Մասնավոր ձեռնարկություններ	57,256,274	62,987,555
Ֆիզիկական անձիք, այդ թվում՝	118,890,702	99,464,336
սպառողական վարկեր	50,774,844	27
հիպոթեքային վարկեր	6,086,068	3
վարկային քարտեր	10,617,780	13,827,268
Անհատ ձեռնարկատերեր	11,485,624	10,104,731
Ընդամենը զուտ վարկեր և փոխառություններ	187,649,658	172,576,693
Այդ թվում հաշվեզրկված տոկոսներ	3,249,729	2,952,706
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ	(8,119,397)	(3,294,214)
Ընդամենը զուտ վարկեր և փոխառություններ	179,530,261	169,282,479

Տրամադրված վարկերի և փոխառությունների վերլուծություն ըստ վարկավորման ոլորտների	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Տոկոսային հարաբերությունը	Նախորդ ժամանակաշրջան	Տոկոսային հարաբերությունը
Արդյունաբերություն	30,254,441	16	32,445,324	19
Գյուղատնտեսություն	63,579,382	34	51,812,501	30
Շինարարություն	4,140,787	2	5,012,797	3
Տրանսպորտ և կապ	3,750,371	2	4,691,550	3
Առևտուր	22,301,167	12	20,886,009	12
Սպառողական	50,774,844	27	43,582,634	25
Հիպոթեքային վարկեր	6,086,068	3	4,945,116	3
Սպասարկման ոլորտ	6,598,137	4	5,605,194	3
Այլ	164,461	0	3,595,567	2
Ընդամենը	187,649,658	100.00	172,576,693	100.00

17. «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ»

Պետական արժեթղթեր	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	8,105,008	6,179,666
զանձապետական պարտատոմսեր	8,105,008	6,179,666
կենտրոնական բանկի պարտատոմսեր	-	-
այլ	-	-
ԲԲԲ-/Բաա3/ և բարձր վարկանիշ ունեցող երկրների պետական արժեթղթեր	-	-
զանձապետական պարտատոմսեր	-	-
կենտրոնական բանկի պարտատոմսեր	-	-
այլ	-	-
ԲԲԳ+/Բա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, վարկանիշ ունեցող, վարկանիշ չունեցող երկրներ պետական արժեթղթեր	-	-
զանձապետական պարտատոմսեր	-	-
կենտրոնական բանկի պարտատոմսեր	-	-
այլ	-	-
Ընդամենը պետական արժեթղթեր	8,105,008	6,179,666

<i>ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր</i>	ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված	չցուցակված
Ա-/Ա3/ և բարձր վարկանիշ ունեցող թողարկողի երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ կարճաժամկետ վարկային գործիքներ ավանդային հավաստագրեր կապիտալի գործիքներ այլ				
ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից «Գ» և բարձր վարկանիշ ստացած թողարկողի երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ կարճաժամկետ վարկային գործիքներ ավանդային հավաստագրեր կապիտալի գործիքներ այլ				
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ կարճաժամկետ վարկային գործիքներ ավանդային հավաստագրեր կապիտալի գործիքներ այլ		81,212		81,212
Ընդամենը ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր	-	81,212		81,212

<i>Այլ երկրների ոչ պետական արժեթղթեր</i>	ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված	չցուցակված
Ա-/Ա3/ և բարձր վարկանիշ ունեցող թողարկողի երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ կարճաժամկետ վարկային գործիքներ ավանդային հավաստագրեր կապիտալի գործիքներ այլ		218,797		400,935
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ կարճաժամկետ վարկային գործիքներ ավանդային հավաստագրեր կապիտալի գործիքներ այլ		819,828		594,629
Ընդամենը այլ երկրների ոչ պետական արժեթղթեր		1,038,625		995,564
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների գծով հնարավոր կրուստների պահուստ		(17,394)		(17,394)
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՎԱՃԱՌՔԻ ՀԱՍԱՐ ՄԱՏՉԵԼԻ ԱՐԺԵԹՂԹԵՐ		9,207,451		7,239,048

18. «Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ»

<i>Պետական արժեթղթեր</i>	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
ՀՀ պետական պարտատոմսեր զանձապետական պարտատոմսեր կենտրոնական բանկի պարտատոմսեր այլ		
ԲԲԲ-/Բաա3/ և բարձր վարկանիշ ունեցող երկրների պետական արժեթղթեր զանձապետական պարտատոմսեր կենտրոնական բանկի պարտատոմսեր այլ	-	-
ԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, վարկանիշ ունեցող, վարկանիշ չունեցող երկրներ պետական արժեթղթեր զանձապետական պարտատոմսեր կենտրոնական բանկի պարտատոմսեր այլ	-	-

Ընդամենը պետական արժեթղթեր	-	-	-	-
<i>ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր</i>	ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված	չցուցակված
Ա-/ԱՅ/ և բարձր վարկանիշ ունեցող թողարկողի երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ կարճաժամկետ վարկային գործիքներ ավանդային հավաստագրեր կապիտալի գործիքներ այլ				
ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից «Գ» և բարձր վարկանիշ ստացած թողարկողի երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ կարճաժամկետ վարկային գործիքներ ավանդային հավաստագրեր կապիտալի գործիքներ այլ				
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ կարճաժամկետ վարկային գործիքներ ավանդային հավաստագրեր կապիտալի գործիքներ այլ				
Ընդամենը ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր	-	-	-	-

<i>Այլ երկրների ոչ պետական արժեթղթեր</i>	ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված	չցուցակված
Ա-/ԱՅ/ և բարձր վարկանիշ ունեցող թողարկողի երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ կարճաժամկետ վարկային գործիքներ ավանդային հավաստագրեր կապիտալի գործիքներ այլ				
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ կարճաժամկետ վարկային գործիքներ ավանդային հավաստագրեր կապիտալի գործիքներ այլ				
Ընդամենը այլ երկրների ոչ պետական արժեթղթեր			-	-
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների գծով հնարավոր կրուստների պահուստ				
ԸՆԴԱՄԵՆԸ ՎԱՃԱՌՔԻ ՀԱՄԱՐ ՄԱՏՉԵԼԻ ԱՐԺԵԹՂԹԵՐ		-		-

կապիտալում»

<u>Վերահսկվող միավորումներում ներդրումների շարժ</u>	
Մնացորդը ժամանակաշրջանի սկզբում	384,485
Ավելացում	
Օտարում (վաճառք)	
Արժեքի արժեզրկում	(119,430)
Մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջում	265,055

<u>Վերահսկվող միավորումներում ներդրումներ</u>	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Ատոցիացված կազմակերպություններում ներդրումներ	265,055	384,485
Համատեղ վերահսկվող միավորումներում ներդրումներ		
Դուստր բանկերում ներդրումներ		
Այլ դուստր ընկերություններում ներդրումներ		
Շահաբաժիններ		

ԸՆԴԱՍԵՆԸ	265,055	384,485
----------	----------------	----------------

20. «Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ»

Հիմնական միջոցներ

Հոդվածի անվանումը	Հոդ և շենքեր	Սարքավորումներ	Փոխադրամիջոցներ	Այլ հիմն. միջոցներ	Ֆին. վարձակ. վարձակալված միջոցներ	Վարձակ հիմն. միջ. գծով կապ. ներդ.	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք							
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	13,186,889	2,827,716	358,934	1,480,025	563,986	3,392	18,420,942
Ավելացում	528,065	734,151	28,658	189,563		36,638	1,517,075
Օտարում		-1,294	-6,301	-11,197			-18,792
Վերադասակարգում							0
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	13,714,954	3,560,573	381,291	1,658,391	563,986	40,030	19,919,225
Ավելացում	96,274	256,551	44,560	341,023	365,621	180,714	1,284,743
Օտարում	-68,090	-13,893	-4,800	-9,557			-96,340
Վերադասակարգում		-625,243	-34			25,795	-599,482
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	13,743,138	3,177,988	421,017	1,989,857	929,607	246,539	20,508,146
Կուտակված մաշվածություն							
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	1,329,238	1,155,024	198,705	514,639	56,500	414	2,136,280
Ավելացում	549,485	421,076	71,730	274,741	107,953	400	1,106,968
Օտարում		-888	-4,581	-7,624	-74		-13,167
Վերադասակարգում				-140,734			-140,734
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	1,878,723	1,575,212	265,854	641,022	164,378	814	4,526,004
Ավելացում	571,700	392,325	72,231	305,919	108,821	5,813	1,456,809
Վերադասակարգում		-824,217	-33	144,765	42		
Օտարում	-3,591	-2,635	-4,800	-8,780			-19,806
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	2,446,832	1,140,685	333,252	1,082,927	273,242	6,626	5,283,564
Զուտ հաշվեկշռային արժեք							
հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	11,296,306	2,037,303	87,765	906,930	656,365	239,913	15,224,582
նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	11,836,231	1,985,361	115,437	1,017,368	399,608	39,216	15,393,221

	Համակարգչային ծրագրեր	Լիցենզիաներ և վստահագրեր	Հեղինակային իրավունքներ	Այլ ոչ նյութական ակտիվներ	Ոչ նյութական ակտիվ. գծով կապ. ներդ.	Գուղվիլ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք							
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	385,024	926,561	0	54,238	0	18,132	1,383,955
Ավելացում	14,210	27,021		2,172			43,403
Օտարում	-13,318						0
Վերազնահատում*							0
Արժեզրկում							0
Վերադասակարգում							0
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	385,916	953,582	0	56,410	0	18,132	1,414,040
Ավելացում	32,042	90,644					122,686
Օտարում		-15,286		-3,662			-18,948
Վերազնահատում*							0
Արժեզրկում							0
Վերազնահատումից մաշվածության ճշգրտում							0
Վերադասակարգում		-15,312					-15,312
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	417,958	1,013,628	0	52,748	0	18,132	1,502,466
Կուտակված մաշվածություն							
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	90,107	400,463	0	38,216	0	0	528,787
Ավելացում	37,939	179,263		7,401			224,603
Օտարում	-12,076						-12,076
Արժեզրկում							0
Վերադասակարգում							0
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	115,971	579,726	0	45,617	0	0	741,313
Ավելացում	37,948	182,152		6,453			226,554
Օտարում		-15,530		-3,662			-19,192

Վերազմահատումից մաշվածության ճշգրտում							0
Արժեզրկում							
Վերադասակարգում	-487	-4,514					-5,001
Մնացորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	153,432	741,834	0	48,408	0	0	943,674
Ձուտ հաշվեկշռային արժեք							
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	264,526	271,794		4,340		18,132	558,791
Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	269,945	373,856		10,793		18,132	672,726

22. «Այլ ակտիվներ»

<i>Քանկային գործառնությունների գծով ստացվելիք գումարներ</i>	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Ստացվելիք շահաբաժիններ		
Հավատարմագրային կառավարման գործառնությունների գծով ստացվելիք գումարներ		
Այլ գործառնություններից ստացվելիք գումարներ	106,612	64,051
Ընդամենը	106,612	64,051

<i>Դեբիտորական պարտքեր և կանխավճարներ</i>	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Դեբիտորական պարտքեր բյուջեի գծով		
Դեբիտորական պարտքեր մատակարարների գծով	166,987	
Կանխավճարներ աշխատակիցներին	1,505	245
Կանխավճարներ մատակարարներից	563,337	405,789
Կանխավճարներ բյուջեի և պարտադիր սոցիալական ապահովագրության գծով	1,181,968	20,888
Այլ դեբիտորական պարտքեր և կանխավճարներ	357,010	401,829
Ընդամենը	2,270,807	828,751

<i>Այլ ակտիվներ</i>		
Պահեստ	348,307	265,162
Բռնագանձված գրավ և վաճառքի համար պահվող ակտիվներ		695,805
Ապագա ժամանակաշրջանի ծախսեր	809	29,650
Այլ ակտիվներ	1,138,365	403,783
Ընդամենը	1,487,481	1,394,400

Այլ ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ	(33,003)	(34,451)
Ընդամենը այլ ակտիվներ	3,831,897	2,252,751

23. «Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ»

<i>Ընթացիկ հաշիվներ</i>	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
ՀՀ բանկերի	4,157	841
BBB-(Baa3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերի		
BBB-(Baa3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերի		
Հաշվեզրված տոկոսներ		
Ընդամենը	4,157	841
<i>Միջբանկային վարկեր և ավանդներ, այլ</i>		
ՀՀ կենտրոնական բանկ	17,359,717	10,017,296
վարկեր *	10,281,678	10,012,891
դեպո (հետզմաման) պայմանագրեր	7,007,655	
այլ	70,384	4,405
ՀՀ բանկեր	4,196	-
վարկեր և ավանդներ		
ֆինանսական լիզինգ		

ռեպո (հետզմման) պայմանագրեր		
այլ	4,196	
BBB-(Baa3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկեր	35,145,390	38,989,568
վարկեր և ավանդներ	35,145,390	38,987,000
ֆինանսական լիզինգ		
ռեպո (հետզմման) պայմանագրեր		
այլ		2,568
BBB-(Baa3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկեր	-	-
վարկեր և ավանդներ		
ֆինանսական լիզինգ		
ռեպո (հետզմման) պայմանագրեր		
այլ		
Չաշվեզրված տոկոսներ	1,219,754	1,299,067
<i>Ընդամենը</i>	52,509,303	49,006,864
Ֆինանսական կազմակերպություններ	58,642,985	53,919,394
ընթացիկ հաշիվներ	409,150	101,418
վարկեր և ավանդներ	58,155,158	53,711,888
ռեպո (հետզմման) պայմանագրեր		
այլ	78,677	106,088
Չաշվեզրված տոկոսներ	488,488	1,872,909
Ընդամենը պահանջներ բանկերի և միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	111,156,445	102,927,099

24. «Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ»

	Չաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
37 Կառավարության և տերական հըընակառավարման մարմինների նկատմամբ		
Ընթացիկ հաշիվներ		
ժամկետային ավանդներ		
Վարկեր	25,484,619	24,820,947
Ռեպո (հետզմման) պայմանագրեր		
Այլ		
Այդ թվում՝ հաշվարկված տոկոսներ	90,479	
Ընդամենը	25,484,619	24,820,947
37 ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ		
Ընթացիկ հաշիվներ	12,265,700	7,232,815
ժամկետային ավանդներ	8,153,102	6,909,856
Ռեպո (հետզմման) պայմանագրեր		
Այլ	790,719	563,651
Այդ թվում՝ հաշվարկված տոկոսներ	229,291	156,202
Ընդամենը	21,209,521	14,862,524
Ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ		
Ընթացիկ հաշիվներ	392,445	266,545
ժամկետային ավանդներ	996,284	858,417
Ռեպո (հետզմման) պայմանագրեր		
Այլ		
Այդ թվում՝ հաշվարկված տոկոսներ	18,311	13,616
Ընդամենը	1,388,729	1,138,578
37 ռեզիդենտ անհատ ձեռնարկատերերի		
Ընթացիկ հաշիվներ	232,218	135,467
ժամկետային ավանդներ	27,219	40,819
Ռեպո (հետզմման) պայմանագրեր		
Այլ	12,603	14,575
Այդ թվում՝ հաշվարկված տոկոսներ	470	599
Ընդամենը	272,040	191,460
Ոչ ռեզիդենտ անհատ ձեռնարկատերերի նկատմամբ		
Ընթացիկ հաշիվներ		
ժամկետային ավանդներ		

Ռեպո (հետզմնան) պայմանագրեր		
Այլ		
Այդ թվում՝ հաշվարկված տոկոսներ		
Ընդամենը	-	-
<i>77 ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ</i>		
Ընթացիկ հաշիվներ	4,890,126	12,007,130
Ժամկետային ավանդներ	59,033,167	45,117,712
Ռեպո (հետզմնան) պայմանագրեր		
Այլ	317,838	100,827
Այդ թվում՝ հաշվարկված տոկոսներ	1,048,792	875,461
Ընդամենը	64,241,131	58,101,130
<i>Ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ</i>		
Ընթացիկ հաշիվներ	540,312	684,998
Ժամկետային ավանդներ	10,495,338	7,911,562
Ռեպո (հետզմնան) պայմանագրեր		
Այլ	34,594	14,043
Այդ թվում՝ հաշվարկված տոկոսներ	207,666	155,142
Ընդամենը	11,070,244	8,765,745
<i>Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ</i>	123,666,284	107,880,384

25. «Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր»

<i>Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր</i>	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Բանկի կողմից թողարկված ավանդային սերտիֆիկատներ		
Բանկի կողմից թողարկված առանց տոկոսի արժեթղթեր		
Բանկի կողմից թողարկված տոկոսային արժեթղթեր		
Բանկի կողմից թողարկված արտոնյալ բաժնետոմսեր (ֆին. պարտավորություններ համարվող)		
Թողարկված այլ արժեթղթեր		
Հաշվեզրված տոկոսներ		
<i>Ընդամենը</i>	-	-

պարտավորություններ»

<i>Արևտրային նպատակներով պահվող պարտավորություն</i>	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Առևտրային նպատակներով պահվող ածանցյալ գործիքներ		
ֆյուչերս		
ֆորվարդ		
օպցիոն		
սվոպ	16,732	22,231
այլ		
Հեջավորման ածանցյալ գործիքներ		
Այլ		
<i>Ընդամենը</i>	16,732	22,231

27. «Վճարվելիք գումարներ»

<i>Վճարվելիք գումարներ</i>	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Շահաբաժիններ		
Հավատարմագրային կառավարման		
Ավանդների ապահովագրության գծով	37,793	33,536
Այլ	1,795	1,342
<i>Ընդամենը</i>	39,588	34,878

29. «Այլ պարտավորություններ»

<i>Այլ Պարտավորություններ</i>	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան

Վճարվելիք զուսմաներ	201,744	377,235
Պարտավորություններ հարկերի, պարտադիր վճարների գծով՝ բացառությամբ շահութահարկի	299,678	482,962
Պարտավորություններ անձնակազմի նկատմամբ	670,593	319,364
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ		
Այլ	112,111	199,013
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	1,284,126	1,378,574

28. «Կանոնադրական կապիտալ»

31.12.11թ.-ի դրությամբ Մայր Բանկի հայտարարված և փաստացի համալրված կանոնադրական կապիտալը կազմել է 30,000,000 հազար դրամ: Բանկի նշանակալից բաժնետերերն են Credit Agricole S.A. բանկը, ՍԱԿԱՍ ԻՆՏԵՐՆԱՍԻՈՆԱԼ պարզ բաժնետիրական ընկերությունը, հասարակական կազմակերպություն հանդիսացող գյուղացիական փոխօգնության մարզային տաս միությունները: Համաձայն Բանկի կանոնադրության բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 2,500 սովորական բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 12,000 հազար դրամ անվանական արժեքով: Թողարկված բոլոր բաժնետոմսերը լրիվ վճարված են: Թողարկված են: Թողարկված են, բայց 31.03.14թ.-ի դրությամբ 10% և ավելի մասնակցություն ունեցող Մայր Բանկի բաժնետերերն են.

Նշանակալից մասնակցի անունը/անվանումը	Բանկում ունեցած մասնակցության զուսմարը	Բանկում ունեցած մասնակցության չափը տոկոսային հարաբերությամբ	Մասնակցի գործունեության տեսակը (իրավաբանական անձանց համար)
Credit Agricole S.A.	4,668,000	16%	բանկային գործունեություն հասարակական
Արմավիրի ՓՄՍ	4,224,000	14.08%	կազմակերպություն
ՍԱԿԱՍ ԻՆՏԵՐՆԱՍԻՈՆԱԼ պարզ բաժնետիրական ընկերություն	3,732,000	12.44%	պարզ բաժնետիրական ընկերություն
Արարատի ՓՄՍ	3,684,000	12.28%	հասարակական կազմակերպություն
այլ բաժնետերեր	13,692,000	45.64%	հասարակական կազմակերպություն
Ընդամենը	30,000,000	100%	

28.1 «Սեփական կապիտալի այլ տարրեր»

Վերագնահատման պահուստներ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Վաճառքի համար նախատեսված ներդրումների վերագնահատումից առաջացած չիրացված շահույթ/վնաս	576,075	739,381
Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստ	3,888,683	3,927,426
Այլ պահուստներ	-	-
Ընդամենը	4,464,758	4,666,807

30. «Պահուստներ, պայմանական դեպքեր և պոտենցիալ պարտավորություններ»

	Պահուստներ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
1	Սկզբնական մնացորդ		
2	Պահուստին կատարված մասհանումներ		
3	Պահուստի օգտագործում		
4	Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ		
5	Վերջնական մնացորդ		-

30.3 «Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով բանկի պայմանական պարտավորությունները»

	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Զօգտագործված վարկային գծեր	11,527,114	10,329,253
Տրամադրված երաշխիքներ	2,798,290	3,228,807
Տրամադրված ակրեդիտիվներ	858,551	749,738
Նշված հոդվածների գծով պահուստ (ծանոթ. 9)		
	15,183,955	14,307,798

31 «Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ»

<u>Պահանջներ այլ բանկեր նկատմամբ</u>	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Մնացորդ առ 1 հոկտեմբեր	11,032,765	11,703,976
Եռամսյակի ընթացքում ավելացում	49,817,136	53,211,640
Եռամսյակի ընթացքում նվազում	55,526,436	53,882,850
Մնացորդը 31 դեկտեմբերի դրությամբ	5,323,465	11,032,765
Տոկոսային եկամուտ	6,791	5,095

<u>Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ</u>	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Մնացորդ առ 1 հոկտեմբեր	772,862	746,099
Եռամսյակի ընթացքում ավելացում	139,776	143,436
Եռամսյակի ընթացքում նվազում	(530,759)	(116,674)
Մնացորդը 31 դեկտեմբերի դրությամբ	381,879	772,862
Տոկոսային եկամուտ	5,362	5,399

<u>Պարտավորություններ բանկերի նկատմամբ</u>	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Մնացորդ առ 1 հոկտեմբեր	530,538	566,419
Եռամսյակի ընթացքում ավելացում	697,326	30,433,046
Եռամսյակի ընթացքում նվազում	1,227,864	30,468,927
Մնացորդը 31 դեկտեմբերի դրությամբ	0	530,538
Տոկոսային ծախս		

<u>Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ</u>	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Մնացորդ առ 1 հոկտեմբեր	1,936,424	1,844,564
Եռամսյակի ընթացքում ավելացում	1,266,457	540,984
Եռամսյակի ընթացքում նվազում	(1,309,086)	(449,125)
Մնացորդը 31 դեկտեմբերի դրությամբ	1,893,794	1,936,424
Տոկոսային ծախս	28,804	23,605

32.1 Վարկային ռիսկ

Աշխարհագրական կենտրոնագումներ

Գործարքի անվանումը	Հաշվետու ժամանակաշրջան				
	ՀՀ	ԱՊՀ երկրներ	ՏՀԶԿ* երկրներ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	Ընդամենը
Ակտիվներ					
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	53,125,806				53,125,806
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	11,985,041	639,304	11,892,107.50		24,516,453
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական գործիքներ					-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	179,440,114	10,134	70,570.14	9,442.87	179,530,261
Վաճառքի համար նատչելի արժեթղթեր	8,168,826		1,038,625.00		9,207,451
Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր					-
Ընդամենը ակտիվներ	252,719,787	649,439	13,001,302.64	9,442.87	266,379,971
Պարտավորություններ					
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	17,368,070		93,788,375.00		111,156,445
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	112,697,973	750,955	7,021,811.08	3,195,544.76	123,666,284
Առևտրային նպատակով պահվող պարտավորություններ			16,732.00		16,732
Ընդամենը պարտավորություններ	130,066,043	750,955	100,826,918.08	3,195,544.76	234,839,461.00
Զուտ դիրք	122,653,744	(101,517)	(87,825,615.44)	(3,186,101.89)	31,540,509.86

Գործարքի անվանումը	Նախորդ ժամանակաշրջան				
	ՀՀ	ԱՊՀ երկրներ	ՏՀԶԿ* երկրներ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	Ընդամենը
Ակտիվներ					
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	45,588,579				45,588,579

Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	4,478,439	1,163,976	21,227,198	121	26,869,734
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական գործիքներ					-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	169,270,565	4,734	706	6,475	169,282,479
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	6,243,484		995,564		7,239,048
Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր					-
Ընդամենը ակտիվներ	225,581,067	1,168,710	22,223,467	6,596	248,979,840
Պարտավորություններ					
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	14,611,345	24,051	88,291,703		102,927,099
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	99,109,394	246,410	5,413,842	3,110,738	107,880,384
Առևտրային նպատակով պահվող պարտավորություններ			22,231		22,231
Ընդամենը պարտավորություններ	113,720,739	270,461	93,727,776	3,110,738	210,829,714
Ջուտ դիրք	111,860,328	898,249	(71,504,309)	(3,104,142)	38,150,126

Հաշվետու ժամանակաշրջան

Ակտիվներ	Աշխատող ակտիվներ	Զախատող ակտիվներ			
	Ստանդարտ / Ոչ ռիսկային	Հսկվող/ Ռիսկային	Ոչ ստանդարտ / Միջին ռիսկային	Կասկածելի / Բարձր ռիսկային	Անհուսալի
Վարկեր, այդ թվում՝	167,086,299	6,152,396	9,858,094	4,552,869	17,102,000
1. Արդյունաբերություն	19,637,055	52,891	6,743,300	3,821,195	8,709,821
2. Գյուղատնտեսություն	60,434,387	2,250,196	728,970	165,829	1,895,797
3. Շինարարություն	3,439,493	310,735	390,559	-	124,526
4. Տրանսպորտ և կապ	3,536,598	145,553	3,638	64,582	351,244
5. Առևտուր	20,563,153	618,433	877,126	242,456	1,597,398
6. Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	4,508,231	1,538,018	417,335	134,553	356,306
7. Ֆինանսական հատված					
8. Սպառողական վարկեր, այդ թվում՝	49,089,675	993,609	575,156	116,404	3,764,502
9. Տնտեսության այլ ճյուղեր	164,461	-	-	-	-
10 Չփոփոցելի	5,713,247	242,961	122,009	7,851	302,406
Ռեզիտորական պարտքեր	10,128,811	140,968	101,551	18,403	-
Ինվեստիցիոն արժեթղթեր	9,207,451				
Հետհաշվեկշռային հոդվածներ, այդ թվում՝ երաշխիքներ	15,008,554	85,428	50,484	5,382	34,107
2,798,290					
ակրեդիտիվներ	858,551				

Նախորդ ժամանակաշրջան

Ակտիվներ	Աշխատող ակտիվներ	Զախատող ակտիվներ			
	Ստանդարտ / Ոչ ռիսկային	Հսկվող/ Ռիսկային	Ոչ ստանդարտ / Միջին ռիսկային	Կասկածելի / Բարձր ռիսկային	Անհուսալի
Վարկեր, այդ թվում՝	168,382,348	1,993,153	1,265,630	935,562	5,636,803
1. Արդյունաբերություն	31,561,853	481,348	247,429	154,694	1,524,353
2. Գյուղատնտեսություն	50,917,247	511,026	314,657	69,572	1,647,367
3. Շինարարություն	4,994,053	991	17,753	-	118,114
4. Տրանսպորտ և կապ	4,456,216	47,679	49,934	137,721	54,451
5. Առևտուր	20,241,646	75,822	127,003	441,537	984,798
6. Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	5,505,397	41,756	58,041	-	200,455
7. Ֆինանսական հատված	3,476,122				
8. Սպառողական վարկեր, այդ թվում՝	42,441,388	708,462	319,998	112,786	959,264
8.1 ամշարժ գույքի գրավով		50	6,040	3,761	6,608,937
8.2 ավտոմեքենայի գրավով					962,537
9. Տնտեսության այլ ճյուղեր	93,232		26,213		
10 Չփոփոցելի	4,695,195	126,069	104,601	19,252	148,001

Դերիտորական պարտքեր	2,142,587	47,864	13,731	5,180	-
Ինվենտիցիոն արժեթղթեր	7,239,048				
Հետհաշվեկշռային հոդվածներ, այլ	14,246,915	31,078	12,429	5,292	12,084
թվում՝ երաշխիքներ	3,223,307	5,500			
ակրեդիտիվներ	749,738				

**32.2 Շուկայական ռիսկ
Արտարժույթի ռիսկ**

Հաշվետու ժամանակաշրջան

	ՀՀ դրամ	I խմբի արտարժույթ*	II խմբի արտարժույթ**	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	33,982,672	18,830,794	312,340	53,125,806
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	2,795	24,297,660	215,998	24,516,453
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական գործիքներ	149,303		-	149,303
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	100,889,647	78,640,614	-	179,530,261
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	3,151,909	6,055,542	-	9,207,451
Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր	-	-	-	-
Ընդամենը ակտիվներ	138,176,326	127,824,610	528,338	266,529,274
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	43,430,700	67,725,745		111,156,445
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	50,011,740	72,555,388	1,099,156	123,666,284
Ընդամենը պարտավորություններ	81,640,292	126,057,468	1,092,189	208,789,686
Զուտ ռիսկ	56,536,297	1,767,142	(563,851)	57,739,588

Նախորդ ժամանակաշրջան

	ՀՀ դրամ	I խմբի արտարժույթ*	II խմբի արտարժույթ**	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	23,596,529	21,022,335	969,715	45,588,579
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	725,182	25,287,494	857,058	26,869,734
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական գործիքներ			-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	91,620,346	77,662,133	-	169,282,479
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	6,644,419	594,629	-	7,239,048
Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր	-	-	-	-
Ընդամենը ակտիվներ	122,586,476	124,566,591	1,826,773	248,979,840
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	32,431,070	70,495,942	87	102,927,099
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	50,198,623	56,472,993	1,208,768	107,880,384
Ընդամենը պարտավորություններ	82,629,693	126,968,935	1,208,855	210,807,483
Զուտ ռիսկ	39,956,783	(2,402,344)	617,918	38,172,357

Վարկային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ 31.12.14	6,029,789	9,154,166		15,183,955
--	-----------	-----------	--	------------

Տոկոսադրույթի ռիսկ

Չողվածի անվանումը	Հաշվետու ժամանակաշրջան		Նախորդ ժամանակաշրջան	
	ՀՀ դրամ %	Արտարժույթ %	ՀՀ դրամ %	Արտարժույթ %
Ակտիվներ				
Մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում				
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ, այդ թվում	7.00	7.02	9.50	8.34
- միջբանկային վարկեր		7.02	10.21	8.34
- միջբանկային ռեպո			9.50	
- միջբանկային տոկոսային սվոպ				5.25
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	17.70	13.13	18.16	12.55
Առևտրային նպատակով պահվող և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	12.58	5.70	12.29	
Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր				
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ, այդ թվում	10.41	4.38	9.35	4.45
- վարկեր	9.27	4.38	9.35	4.45
- միջբանկային ռեպո	20.00			
- միջբանկային տոկոսային սվոպ				
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	8.42	4.32	5.60	5.20
Պարտավորություններ բանկի կողմից թողարկված արժեթղթերի զծով				

32.3 Իրացվելիության ռիսկ

Չողվածի անվանումը	Հաշվետու ժամանակաշրջան		Մարմանը մնացել է					Անժամկետ
	Չաշխատող ժամկետամյ	ժամկետային	ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-3 ամիս	3-12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	
Ակտիվների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ								
Կանխիկ և կանխիկին հավասարեցված դրամական միջոցներ, մնացորդներ ՀՀ ԿԲ	-	-	52,615,806	-	-	-	-	510,000
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	-	-	16,275,469	2,357,377	4,749,700	949,940		183,967
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	1,282,595	17,983,079	4,203,907	7,596,974	57,348,789	85,787,771	5,327,147	
վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	-	-	-	-	369,597	8,018,026		819,828
Այլ պահանջներ	-	-	-	-	-	-	-	-
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	1,282,595	17,983,079	73,095,182	9,954,351	62,468,086	94,755,737	5,327,147	1,513,795
Պարտավորությունների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ								
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	-	-	6,718,585	4,863,660	25,957,872	73,489,782		126,546
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	-	36,900,096	12,323,781	43,526,560	27,014,582	3,572,492	328,772
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություն	-	-	-	16,732	-	16,732		-
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	-	-	43,618,680	17,204,173	69,484,433	100,521,097	3,572,492	455,318
Զուտ իրացվելիության ճեղքվածք	1,282,595	17,983,079	29,476,501	(7,249,822)	(7,016,347)	(5,765,360)	1,754,655	1,058,477
Կուտակային իրացվելիության ճեղքվածք			48,742,176	41,492,354	34,476,007	28,710,648	30,465,302	31,523,779

Չողվածի անվանումը	Նախորդ ժամանակաշրջան		Մարմանը մնացել է					Անժամկետ
	Չաշխատող ժամկետամյ	ժամկետային	ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-3 ամիս	3-12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	
Ակտիվների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ								
Կանխիկ և կանխիկին հավասարեցված դրամական միջոցներ, մնացորդներ ՀՀ ԿԲ	-	-	45,078,579	-	-	-	-	510,000
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	-	-	20,525,687	4,470,348	1,420,033	-		453,666
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	434,734	3,607,465	3,073,224	7,137,368	57,280,178	91,170,288	6,579,221	
վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	-	-	926,560	3,097	1,704,260	4,605,131		-
Այլ պահանջներ	-	-	380,081	42,795	13,418	33,546		-
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	434,734	3,607,465	69,984,132	11,653,608	60,417,890	95,808,965	6,579,221	963,666
Պարտավորությունների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ								
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	-	-	2,655,782	10,004,528	22,402,695	67,719,050		145,044
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	-	29,698,113	11,746,855	33,577,539	21,366,372	11,491,505	
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություն	-	-	22,077	154	-	-		-
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	-	-	32,375,972	21,751,537	55,980,235	89,085,422	11,491,505	145,044

Զուտ իրացվելիության ճեղքվածք	434,734	3,607,465	37,608,159	(10,097,929)	4,437,655	6,723,543	(4,912,284)	818,622
Կուտակային իրացվելիության ճեղքվածք			41,650,358	31,552,430	35,990,085	42,713,628	37,801,344	38,619,966

Ռիսկի կառավարում

Խմբի գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում: Ռիսկի կրումը ֆինանսական գործունեության անբաժանելի մասն է, և գործառնական ռիսկերը գործունեության անխուսափելի հետևանքն են: Այդուհանդերձ, խմբի նպատակն է հասնել ռիսկերի և օգուտների միջև համապատասխան հավասարակշռության և նվազագույնի հասցնել խմբի ֆինանսական վիճակի վրա անցանկալի ազդեցությունները:

Խմբի ռիսկի կառավարման քաղաքականության նպատակն է ախտորոշել և վերլուծել ռիսկերը, սահմանել ռիսկի համապատասխան սահմանաչափեր և հսկողություն, և արժանահավատ և նորացված տեղեկատվական համակարգերի միջոցով վերահսկել ռիսկերը և սահմանաչափերի պահպանումը: Խումբը պարբերաբար վերանայում է ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը և համակարգերը՝ շուկայում, ապրանքներում փոփոխություններն արտացոլելու և լավագույն փորձին հետևելու համար:

Ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է Ռիսկերի կառավարման բաժնի և Խումբի այլ բաժինների կողմից ըստ ՏՕՕթեմների Խորհրդի հաստատած քաղաքականության: ՌԿԲ կողմից ախտորոշվում, գնահատվում և հեջավորվում են ֆինանսական ռիսկերը խմբի գործառնական միավորների հետ սերտ համագործակցության միջոցով: Խորհուրդը հաստատում է է սկզբունքներ ռիսկի ամբողջական կառավարման համար, ինչպես նաև քաղաքականություն հատուկ բնագավառների վերաբերյալ, ինչպիսիք են փոխարժեքային ռիսկը, տոկոսադրույքի ռիսկը, վարկային ռիսկը, ածանցյալ և ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների կիրառումը: Որպես ապահովում ներքին աուդիտը պատասխանատու է ռիսկի կառավարման անվախ գնահատման և հսկողության ընդհանուր միջավայրի համար:

Կարևորագույն ռիսկերն են վարկային ռիսկը, իրացվելիության ռիսկը, շուկայական ռիսկը և գործառնական ռիսկը: Շուկայական ռիսկը ներառում է փոխարժեքների, տոկոսադրույքների և այլ գնային ռիսկերը:

Վարկային ռիսկ

Խմբի գործունեությունը ենթարկվում է վարկային ռիսկի` կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը խմբին կրուտսներ կարող է պատճառել: Վարկային ռիսկը խմբի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Խումբն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Վարկային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի և փոխատվությունների տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք խմբի ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Ռիսկն առկա է նաև արտհաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են վարկային պարտավորությունները: Վարկային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Բանկի ՌԿԲ և վարկային տնօրինության կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Խորհրդին, Ռիսկերի կոմիտեին և լիավոր գործադիր տնօրենին:

Խումբը կարգավորում է վարկային ռիսկի մակարդակները՝ մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև վարկավորման ճյուղային ընդունելի ռիսկի գումարների սահմանաչափեր սահմանելով:

Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և դրանց կառավարումը ենթակա է վերանայման տարեկան կամ ավելի հաճախակի կտրվածքով: Ըստ արդյունբերության ճյուղերի ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են Խորհրդի կողմից:

Վարկային ռիսկը նաև կառավարվում է վարկառուների և պրոսեցինյալ վարկառուների` մայր գումարի և տոկոսների վճարման կարողությունը պարբերաբար վերլուծելով և անհրաժեշտության դեպքում վարկի տրամադրման սահմանաչափերը փոխելով:

Ստորև ներկայացված են հատուկ հսկողության և զսպողական մի քանի այլ միջոցներ:

Գրավ

Խումբը կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ վարկային ռիսկը զսպելու համար: Դանդնդիաճուր գործելակերպ է հանդիսանում և հիմնական միջոցներից մեկն է համարվում տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց գրավ վերցնելը: Խումբը կանոններ է սահմանում գրավի հատուկ տեսակների ընդունելի լինելու կամ ռիսկերի զսպման վերաբերյալ: Վարկերի և փոխատվությունների համար գրավի հիմնական տեսակներն են.

Դիպոթեքային պայմանագրերով գրավադրվող անշարժ գույքը,

Կազմակերպությունների գործառնական ակտիվները՝ շենքերը, այլ հիմնական միջոցներ, պաշարները,

Ֆինանսական գործիքները՝ պարտքային և բաժնային արժեթղթերը,

Կորպորատիվ կազմակերպությունների երկարաժամկետ ֆինանսավորումը, ինչպես նաև ֆիզիկական անձանց տրամադրվող վարկային գծերը ապահովված են գրավներով: Ի լրումն, վարկային կրուտսը նվազագույնի հասցնելու համար Խումբը վարկառուից լրացուցիչ երաշխիքներ է պահանջում, հենց որ համապատասխան անհատական վարկերի և փոխատվությունների արժեզրկման հատկանիշներ են նկատվում:

Վարկեր և փոխատվություններից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում չեն ապահովվում:

Վարկային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ

Այս գործիքների հիմնական նպատակը անհրաժեշտության դեպքում հաճախորդներին միջոցներ տրամադրելն է: Երաշխիքները և ակրեդիտիվները ենթակա են նույն վարկային ռիսկին, ինչ վարկերը: Ապրանքային և թղթային ակրեդիտիվները խմբի գրավոր հավաստումներն են հաճախորդների աճուհից, որոնք թույլ են տալիս երրորդ անձանց գումարներ ստանալ խմբից հատուկ պայմանների կատարման դեպքում, ապահովված են դրանց հետ կապված ապրանքների առաքմամբ և հետևաբար դրանք ավելի ապահով են, քան ուղղակի տրամադրվող վարկերը:

Վարկի տրամադրման պայմանական պարտավորություններն իրենցից ներկայացնում են վարկային գծերի չօգտագործած մասերը:

Այս դեպքում, հնարավոր կրուտսների գումարը, որ Խումբը կարող է կրել, հավասար է չօգտագործված վարկային գծերի գումարին:

Սակայն հնարավոր վճախի իրական գումարն ավելի փոքր է, քան չօգտագործված վարկային գծերի ընդհանուր գումարը, քանի որ վարկային պարտավորությունները տրամադրվում են վարկառուների կողմից վարկերի տրամադրման որոշակի ստանդարտների պահպանման դեպքում: Խումբը հետևում է պարտավորությունների մարման ժամկետներին, քանի որ երկարաժամկետ պարտավորությունները պարունակում են ավելի բարձր վարկային ռիսկ, քան կարճաժամկետ պարտավորությունները:

Արժեզրկում և պահուստավորման քաղաքականություն

Վարկերի արժեզրկման գնահատման հիմնական հատկանիշներն են մայր գումարի կամ տոկոսների վճարումների 90 օրից ավել ուշացումները, վարկառուների դրամական հոսքերի հետ կապված դժվարությունները, վարկային ռեյտինգների նվազումները, պայմանագրերի նախնական պայմանների խախտումները: Խումբը արժեզրկման գնահատումը կատարում է անհատապես և խմբային եղանակով:

Արժեզրկման անհատական գնահատում

Խումբը որոշում է յուրաքանչյուր անհատապես նշանակալի վարկի կամ փոխատվության համապատասխան պահուստի չափը անհատական հիմքով: Պահուստի գումարի որոշման ժամանակ հաշվի առնվող գործոններից են վարկառուի բիզնես ծրագրի վստահելիությունը, ֆինանսական դժվարությունները հաղթահարելու կարողությունը, ծրագրված հատույքները և սպասվող շահաբաժինների վճարումները անվճարունակության դեպքում, այլ ֆինանսական օգնության հնարավորությունը, գրավի իրացվելի արժեքը, սպասվող դրամական հոսքերի ժամկետները: Արժեզրկումից կրուտսները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսադրույթում, եթե չկանխատեսված հանգամանքները չեն պահանջում հատուկ ուշադրություն:

Արժեզրկման խմբային գնահատում

Խմբային գնահատումը կատարվում է ոչ նշանակալի վարկերի գծով (ներառյալ կրեդիտ քարտերը, հիպոթեքները և սպառողական վարկերը), ինչպես նաև անհատապես նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների գծով, որոնց համար դեռ արժեզրկման ակնհայտ հատկանիշներ: Արժեզրկումից կրուտսները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսվա դրությամբ դասակարգված յուրաքանչյուր խմբի համար առանձին:

Խմբային գնահատումը հաշվի է առնում այն արժեզրկման գումարը, որը հնարավոր է առաջանա պորտֆելում, նույնիսկ եթե անհատական գնահատման մեջ արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն չկա: Արժեզրկման կրողստները գնահատվում են հաշվի առնելով հետևյալ տեղեկատվությունը՝ պորտֆելում կրողստների պատմությունը, ընթացիկ տնտեսական իրավիճակը, կրողստն առաջանալու և անհատապես բացահայտվելու մոտավոր ժամկետը, արժեզրկման դեպքում սպասվող վճարումները:

Ֆինանսական երաշխիքների և ակրեդիտիվների արժեզրկման գնահատումը և պահուստավորումն իրականացվում է նույն կերպ՝ ինչ վարկերինը:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկեր

Ժամկետանց են համարվում այն վարկերը և փոխատվությունները, որոնց գծով առկա են մի քանի օրյա չվճարումներ: Ժամկետանց վարկերի հիմնական մասն արժեզրկված չեն:

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Խուսմբը տարաբնույթի է շուկայական ռիսկերը առևտրային և ոչ առևտրային պորտֆելների: Ոչ առևտրային պորտֆելը կառավարվում է վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների օգնությամբ: Խուսմբը չունի շուկայական ռիսկի զգալի կենտրոնացումներ:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Բանկի ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: Բանկի ՏՃօրենքների Խորհուրդը պահանջել է որոշված ժամկետների համար տոկոսադրույքների ճեղքվածքների չափ: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազամվարություն է օգտագործվում դրանք սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: ՏՃօրենքների Խորհուրդը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային դիրքերի համար: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով: Արտարժույթի ռիսկը վերահսկվում է օգտագործելով VAR մեթոդը: Վարկերը:

Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Խմբի ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ՝ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի զսպման նպատակով Խուսմբը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական հոսքերի գնահատումները:

Խուսմբը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Խուսմբն ունի նաև ապահով վարկային գծեր, որ նա կարող է օգտագործել իրացվելիության կարիքները բավարարելու համար: Բացի այդ Խուսմբը ԳՅ կենտրոնական բանկում պահում է իր որոշ դրամով պարտավորությունների 8%-ի և որոշ արտարժույթով պարտավորությունների 12%-ի չափով պահուստավորման գումար (տես ծանոթագրություն 13-ը): Իրացվելիության դիրքը գնահատվում է կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Խմբի հետ մասնավորապես:

Խմբի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Խուսմբը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ԳՅ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

33.Կապիտալի համարժեքություն

Խուսմբը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Խուսմբի կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով Խուսմբային Վերահսկողություն Բազելյան Դանճնաժողովի, ինչպես նաև ԳՅ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Խուսմբի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Խուսմբի կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Խուսմբը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Խուսմբը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Խուսմբը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ԳՅ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 12%:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, ենիսիոն եկամուտը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը: Ընդհանուր կապիտալը հաշվարկվում է ԳՅ կենտրոնական բանկի պահանջների և ԳՅ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների համաձայն: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է երկրորդային կապիտալը, որը ընդգրկում է վերագնահատման և այլ պահուստները:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Խուսմբը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նորմատիվը:

2009թ. հունվարի 1-ից ԳՅ ԳՅ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանվում է ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափ 5,000,000 հազար ԳՅ դրամ գումարով:

34. «Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեք»

	<i>Դաշվետու ժամանակաշրջան</i>		<i>Նախորդ ժամանակաշրջան</i>	
	Դաշվեկշռային արժեք	Իրական արժեք	Դաշվեկշռային արժեք	Իրական արժեք
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	24,516,453		24,516,453	26,869,734
Դանճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	179,530,261		179,530,261	169,282,479
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>				
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	111,156,445		111,156,445	102,927,099

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	123,666,284	123,666,284	107,880,384	107,880,384
--	-------------	-------------	-------------	-------------

35. «Կանխատեսվող ապագա գործարքների հեջավորում»

Կանխատեսվող ապագա գործարքների հեջավորում բացակայում է:

36. «Ակաճանաչում»

Ակաճանաչում բացակայում է:

37. «Գրավադրված ակտիվներ»

Գրավադրված ակտիվները բացակայում են:

38. «Ընդունված գրավ»

Գրավի տեսակը	Հաշվետու ժամանակաշրջանի	Նախորդ ժամանակաշրջան
Այլ արժեթղթեր	2,705,398	2,693,348
Թանկարժեք զարդեր, ոսկու քարոտն, թանկարժեք քարեր	8,269,832	9,613,043
Անշարժ գույք և հիմնական միջոցներ	159,299,548	165,494,314
Պատրաստի արտադրանք և ապրանքներ	24,639,369	22,439,909
Դրամական միջոցներ	2,761,712	2,761,712
Այլ գրավ	2,336,621	1,593,402
Ընդամենը	200,012,480	204,595,728

39. «Պարտավորությունների չկատարում/խախտում»

Պարտավորությունների չկատարում/խախտում բացակայում է:

Բանկի գլխավոր գործադիր տնօրեն

Հ. Անդրեասյան

Գլխավոր հաշվապահ

Ս. Ջավադյան

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը 20/01/2015թ.

Ուղղաներ
-
53,125,806
24,516,453
179,530,261
9,207,451
-
266,379,971
111,156,445
123,666,284
33,464
234,856,192
31,523,779

Ուղղաներ
-
45,588,579
26,869,734
169,282,479
7,239,048
469,840
249,449,681
102,927,099
107,880,384
22,231
210,829,714

38,619,966
